Pogosto zastavljena vprašanja

(zadnja posodobitev 23. 4. 2026)

LIFE-2026 – Poziv k

Standardni projekti ukrepov (**SAP**)

Strateški (integrirani/naravni) projekti (**SIP/SNaP**)

Podprograma za **naravo in biotsko raznovrstnost**, **krožno gospodarstvo in**

Kakovost življenja ter blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Projekti, ki obravnavajo ad hoc zakonodajne in politične prednostne naloge

Prehod na čisto energijo

(Za splošna vprašanja o predložitvi v informacijskem orodju)

Vsebine

Pogosto zastavljena vprašanja 1

LIFE-2026 – Poziv k 1

Vsebine 1

1. Vprašanja, ki se nanašajo na vse razpise 7

1.1. Splošna vprašanja 7

VPRAŠANJE 1: Kdo lahko vloži predlog? 7

VPRAŠANJE 2: V katerem jeziku moram oddati predlog? 7

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kje se lahko izvaja projekt LIFE? 7

VPRAŠANJE ŠT. 4: Kakšen je optimalni proračun za projekt LIFE? 7

VPRAŠANJE 5. Kateri datum in trajanje projekta sta najprimernejša? 8

VPRAŠANJE ŠT. 6: Kako obsežen naj bo predlog projekta? 8

VPRAŠANJE ŠT. 7. Ali lahko poleg programa LIFE prejmemo tudi finančna sredstva iz drugih programov EU? 8

VPRAŠANJE 8. Ali se lahko nekateri upravičenci projekta odpovejo delu prispevka EU v korist enega ali več drugih upravičencev projekta? 8

VPRAŠANJE 9. Moj projekt je ponovna predložitev vloge iz prejšnjega razpisa, vendar sklica nanjo ne morem vključiti v del A (upravni obrazci). Kje naj to navedem? 8

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali lahko izbrišem odvečna navodila, kot so tista iz rubrik „Dejavnosti“ in „Mejniki“, ko ko kopiram razpredelnico delovnega paketa? 8

VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali je dele projekta LIFE mogoče oddati na drugem razpisu

EU za zbiranje predlogov, če je to jasno pojasnjeno v oddelku 6 obrazca za vlogo? .. 9
VPRAŠANJE ŠT. 12: Predložiti moram tri pisma podpore. Ali obstaja predloga in kako jih lahko naložim; ali obstaja samo eno področje? 9
VPRAŠANJE ŠT. 13: Kje lahko najdem „identifikator klica“ in „ime klica“? 9
VPRAŠANJE ŠT. 14: Katere obrazce je treba podpisati na ravni predložitve? 9
VPRAŠANJE ŠT. 16. Kje lahko najdem priloge, ki jih je treba priložiti delu B? 9
VPRAŠANJE ŠT. 17. Kako lahko ocenim delo osebja v delovnem sklopu iz dela B? 10
VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali moramo predložiti življenjepis? 10
VPRAŠANJE ŠT. 20. Poskušal sem naložiti datoteko Tpl_detailed budget table (LIFE) in informacije o udeležencih (LIFE) ter vedno dobim sporočilo o napaki zaradi prisotnosti nezakonitih znakov. Ali mi lahko pomagate? 10
VPRAŠANJE ŠT. 23. Ali obstaja priporočilo za število mejnikov ali končnih rezultatov? 11
VPRAŠANJE ŠT. 24. Ali lahko navedete več pojasnil o zahtevah za dodatne točke? 11
VPRAŠANJE ŠT. 26. Ali obstaja predloga za sporazum o konzorciju in kdaj bi ga bilo treba podpisati? 12
VPRAŠANJE ŠT. 27. Ali imamo lahko različne odstotke prispevka EU po upravičencih? 12
VPRAŠANJE ŠT. 28. Kako lahko omogočim dostop do nacionalne kontaktne točke? 12
VPRAŠANJE ŠT. 29. Pod katerimi pogoji lahko subjekt iz tretje države prejme sofinanciranje iz programa LIFE? 12
VPRAŠANJE ŠT. 30. Kaj po vašem mnenju pomenijo ustrezni deležniki? 13
VPRAŠANJE ŠT. 31: Ali imamo lahko dva ali več odprtih projektov? 13
VPRAŠANJE ŠT. 32: Ali je priporočljivo, da se ponovno prijavite za izboljšan projekt, ki je bil zavrnjen v nedavni predhodni prijavi? 13
V.34 Kako lahko prijavitelj, zlasti zasebni subjekt, ki želi delovati kot koordinator, vnaprej oceni svojo finančno sposobnost? 13
VPRAŠANJE ŠT. 35: Kaj pomeni „ključni kazalnik uspešnosti“ pri izpolnjevanju dela C? 13
1.2. Finančna vprašanja 14
VPRAŠANJE 1: Kolikšno je najvišje financiranje iz proračuna EU, ki ga lahko pričakujemo? 14
VPRAŠANJE 2: Ali prosilcem ni več treba predložiti podatkov o urnih ali dnevnih postavkah? 14
VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali se pravilo 2 % v zvezi z nedodatnim osebjem vladnih organizacij uporablja za upravičence projektov v tem programskem obdobju 2021–2027? 14
VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali ima javni organ možnost, da so stroški nedodatnega osebja višji od njegovega finančnega prispevka k projektu? (npr. prispevek osebja k projektu v višini 260,000 EUR 200,000 EUR)? 14

VPRAŠANJE 5. Ali se lahko prispevki v naravi uporabijo za sofinanciranje? 14
VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali ima lahko javni subjekt pridruženo podjetje? 14
VPRAŠANJE ŠT. 7. Katera državljanstva lahko imajo povezani subjekti? 14
VPRAŠANJE 9. Kje naj vključim stroške infrastrukture? 15
VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali je še vedno mogoče 100-odstotno amortizirati industrijski obrat na projektu, če se po projektu uporablja za isti namen? 15
VPRAŠANJE ŠT. 13: Ali lahko pojasnite izraz finančni prispevki, tj. izraz iz proračunske preglednice 3 v delu A? Ali se to nanaša na prispevke tretjih oseb? 16
VPRAŠANJE ŠT. 14: Iz katerih virov in kako se lahko financira lastni prispevek upravičencev? 16
VPRAŠANJE ŠT. 17. Ali sta izdajanje notranjih računov in izdajanje računov med upravičenci dovoljena? 17
VPRAŠANJE ŠT. 18. Katere omejitve ima javna uprava pri sklepanju pogodb s podizvajalci? 17
VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali se lahko preostalih 40 % sofinancira z drugimi javnimi sredstvi ali mora upravičenec prispevati najmanj % lastnih sredstev? Če je odgovor pritrdilen, kolikšen bi bil ta najnižji odstotek? 17
VPRAŠANJE ŠT. 21. Ali se bo del prispevka EU prenesel na začetku projekta? Če je odgovor pritrdilen, ali bo prerazporejena koordinatorju ali neposredno vsakemu upravičencu? 17
VPRAŠANJE ŠT. 22. Ali lahko navedete opredelitev dohodka ukrepa? 17
1.3. Kazalniki projektov LIFE 18
VPRAŠANJE 1: Ali so kazalniki programa LIFE (2021–2027) enaki kot v prejšnjem obdobju (2014–2020)? 18
VPRAŠANJE 2: Ali bodo morali prijavitelji ob prijavi predložiti Excelovo datoteko z izbranimi kazalniki na ravni projekta kot pri prejšnjih razpisih programa LIFE (2014–2020)? 18
VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali bodo morali prosilci izpolniti obrazce za konceptne dokumente iz dela C? 18
VPRAŠANJE ŠT. 4: Prijavljam se z različnimi predlogi za različne razpise LIFE, v fazi popolnih predlogov pa so obrazci dela C za vsak razpis drugačni. Ali je vedno tako? 18
VPRAŠANJE 5. Prijavljam se za financiranje iz programa LIFE, del C pa vsebuje obvezen in neobvezen oddelek. Ali moram vnesti podatke v vse oddelke in kazalnike? 18
VPRAŠANJE ŠT. 6: Sporočati želim dodatne kazalnike, ki niso vključeni v obrazec dela C. Ali lahko to storim? 18
VPRAŠANJE ŠT. 7. Ali morajo vložniki pri neobveznih kazalnikih upoštevati opozorila/navodila v dinamičnih obrazcih iz dela C (npr. v smislu pričakovanega povečanja ali zmanjšanja za vsak kazalnik)? 19
VPRAŠANJE 8. Za neobvezne kazalnike obstajajo vnaprej določene vrednosti. Ali jih lahko spremenim? 19
VPRAŠANJE 9. Ali bi lahko prosilci pri neobveznih kazalnikih poročali o kazalniku z uporabo enote, ki ni enota, navedena v obrazcu iz dela C? 19

VPRAŠANJE ŠT. 10: Kaj pomenijo izrazi „?“, „+“, „-“ in „>“ poleg kazalnikov?. 19
VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali je število območij Natura 2000, ki jih lahko izberem v oddelku Izbira konteksta dela C, omejeno? 19
VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali lahko vidimo seznam projektnih kazalnikov ali dejansko okolje, prek katerega morajo prijavitelji vnaprej zagotoviti kazalnike? 19
2. Standardni projekti ukrepov (**SAP**) 20
2.1. Vprašanja, pomembna za vse razpise SAP 20
VPRAŠANJE 1: Ali so dejavnosti obvezne v več državah in če da, koliko? 20
VPRAŠANJE 2: Ali lahko v predlog projekta vključimo tekoče dejavnosti? 20
VPRAŠANJE ŠT. 3. Kaj pomeni „trajnost projekta“? 20
VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali program LIFE na kakršen koli način financira raziskave? Ali pa se osredotoča le na tehnološki razvoj in najboljšo prakso? 20
VPRAŠANJE 5. V predlogah iz dela B za več oddelkov je navedeno „ni relevantno za prvo fazo“, kaj to pomeni? 20
VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali lahko navedete primere dejavnosti replikacije? Kakšna je razlika med dejavnostmi replikacije, prenosljivosti, mreženja in dolgoročne trajnosti rezultatov projekta? 21
VPRAŠANJE ŠT. 7. Razpisi SAP imajo zelo praktičen pristop. Ali je mogoče obravnavati odločanje? 21
VPRAŠANJE 8. V delu B obrazca vloge za projekt standardnega ukrepa (SAP) se nekateri oddelki nanašajo na fazo 1: Konceptni dokument. Katere oddelke moram izpolniti? 21
VPRAŠANJE 9. Ali lahko del sredstev programa LIFE uporabimo za podporo drugemu subjektu, ki razvija lokalno pobudo? Kakšni so pogoji? 21
2.2. Vprašanja, pomembna samo za SAP Narava in biotska raznovrstnost 22
VPRAŠANJE 1: Ali se pravilo 25 % v zvezi s proračunom, namenjenim konkretnim ohranitvenim ukrepom, še vedno uporablja? 22
VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali se lahko popis ciljnih prednostnih vrst vključi kot dejavnost/naloga v predlog? 22
VPRAŠANJE 5. Ali lahko v proračun projekta vključim center za obiskovalce? 22
VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali se lahko moj projekt osredotoči na domače vrste (npr. medonosne čebele)? 23
VPRAŠANJE ŠT. 7. Če je projekt usmerjen v 4 vrste iz Priloge V in so samo 3 vrste U2-. Katero sofinanciranje se uporablja? 23
VPRAŠANJE 8. Če zahtevamo 75-odstotno sofinanciranje, vendar se nato oceni, da je projekt upravičen do 60-odstotnega sofinanciranja, ali bo naša vloga zavrnjena? 23
VPRAŠANJE 9. Če je projekt namenjen obnovi habitatov EU zunaj N2000, ali je treba območje obvezno določiti kot območje N2000? Ali obstajajo drugi načini, ki so skladni z zahtevami programa LIFE? 23
VPRAŠANJE ŠT. 10: V kolikšni meri mora zagotoviti natančne meritve v primeru obnove habitata? 23
VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali se mora projekt osredotočiti predvsem na območja Natura 2000, kjer je zaradi omejitev urbanega okolja le nekaj zavarovanih območij? 23

VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali so v naravi upravičeni veliki projekti, kot so ekološki kanali ali ribji prehodi? 23

2.3. Vprašanja, pomembna samo za krožno gospodarstvo in kakovost življenja v okviru strateškega akcijskega načrta za kmetijstvo 25

VPRAŠANJE 1: Kaj so projekti pred komercializacijo in ali zanje veljajo posebne zahteve? 25

VPRAŠANJE 2: Ali so dovoljene najboljše prakse in če da, pod katerimi pogoji? Ali inovativni projekti dobijo več točk? Kje so opredelitve? 25

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali lahko navedete primere dveletnega in desetletnega projekta v zvezi z začetno in končno ravnjo tehnične pripravljenosti? 26

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali so nakupi zemljišč upravičeni do projektov krožnega gospodarstva in kakovosti življenja? 26

VPRAŠANJE 5. Ali podprogram za krožno gospodarstvo in kakovost življenja financira raziskovalne dejavnosti, izgradnjo in analizo pilotnih projektov ter patent za inovacije? 26

VPRAŠANJE ŠT. 6: SAP-ENV-GOV: katera so najpomembnejša vprašanja, ki jih mora predlog obravnavati, da bi bil upravičen? 26

VPRAŠANJE 8. LIFE SAP ENV: Ali se lahko moj projekt osredotoči na vprašanja izobraževanja/ozaveščanja o okolju? 26

VPRAŠANJE 9. Teme CLIMA – Promet ter Krožno gospodarstvo in kakovost življenja – Zračni promet so pogosto podobne. Ali imate predloge za izbiro pravega? 27

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali program LIFE zagotavlja podporo/svetovanje za razvoj poslovnega načrta? 27

2.4. Vprašanje v zvezi s krožnim gospodarstvom in kakovostjo življenja – tema 7 – Novi evropski Bauhaus 27

VPRAŠANJE 1: Kateri so glavni elementi, zaradi katerih se projekt šteje za projekt novega evropskega Bauhausa? 27

VPRAŠANJE 2: Ali je pomembno, da so rezultati mojega projekta jasni in merljivi? 28

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kakšen je ustrezen obseg testirane rešitve? 28

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali se lahko velike infrastrukture financirajo v okviru teme LIFE novi evropski Bauhaus? 28

VPRAŠANJE 5. Ali je pomembno vključiti deležnike? 28

2.5. Vprašanja, pomembna samo za podnebne ukrepe v okviru strateškega akcijskega načrta za podnebje 29

VPRAŠANJE ŠT. 21. Kaj so projekti pred komercializacijo in ali zanje veljajo posebne zahteve? 32

3. Strateški (integrirani/naravni) projekti (**SIP/SNaP**) 33

VPRAŠANJE 1: Kdo lahko zagotovi pomoč in informacije o strateških integriranih projektih in projektih za naravo v moji državi? 33

- .1. Prva faza (zapisnik o konceptu) 34

VPRAŠANJE 1: Ali lahko projekti SNaP/SIP obravnavajo več kot en načrt? 34

VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali lahko del B predloge vloge za konceptni dokument presega omejitev 45 strani? 35
VPRAŠANJE ŠT. 11: Za nacionalne načrte: kaj bi se štelo za dopolnilne ukrepe v tako velikem obsegu? 36
VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali se lahko konceptualni dokument nanaša na okoljski ali podnebni načrt ali strategijo ali časovni načrt, ki še ni bil dogovorjen z Evropsko komisijo ali še ni bil sprejet? 36
VPRAŠANJE ŠT. 17. Kakšna je porazdelitev plačil EU med trajanjem projekta SNaP/SIP? 37
VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali obstaja največja dovoljena razlika v proračunu med proračunom v fazi dokumenta o konceptu in končnim predlogom za projekt SIP/SNaP? 38
VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali je v dokumentu o konceptu določeno omejeno število rezultatov za celoten projekt? 38
VPRAŠANJE ŠT. 21. Poročanje o kazalnikih: ali moramo v strateške integrirane projekte/strateške projekte za naravo vključiti dopolnilne ukrepe? 39
3.2. Druga faza (celoten predlog) 39
VPRAŠANJE 1: Ali dobro razumem, da se bo v okviru merila za dodelitev „učinek“ pri oceni celotnega predloga projekta upošteval le neposredni učinek SIP/SNaP programa LIFE? 39
VPRAŠANJE 2: Ali lahko predložimo vlogo za celoten predlog SIP/SNaP, če ciljno usmerjeni načrt/strategija/akcijski načrt še ni bil odobren? 39
VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali bi morali v zvezi z datumom začetka projekta šteti, da je december 2027 v skladu s smernicami? 39
VPRAŠANJE 5. Ali je dovoljeno dodati partnerje v drugi fazi postopka prijave? 40
VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali se lahko proračun konzorcija ali posameznega partnerja v drugi fazi prijavnega postopka poveča ali zmanjša? 41
VPRAŠANJE ŠT. 13: Kateri je najzgodnejši sprejemljiv datum začetka dopolnilnega projekta? 42
Ali se mora projekt osredotočiti na konkretne ohranitvene ukrepe na terenu (kot je razvidno iz povratnih informacij) ali pa se lahko osredotoči na zagotavljanje predpogojev za učinkovite ohranitvene ukrepe? 43
VPRAŠANJE ŠT. 18. Kakšne so zahteve za spremljanje med izvajanjem projekta? Ali se bodo izvajali letno? 44
VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali obstaja predloga za pisma podpore? 45
4. Projekti, ki obravnavajo ad hoc zakonodajne in politične prednostne naloge 46
VPRAŠANJE 1: Kakšna je razlika med projekti PLP in SAP? 46
VPRAŠANJE 2: Zakaj za nekatere teme/posebne prednostne naloge veljajo zahteve konzorcija, za druge pa ne? 46
5. Prehod na čisto energijo 46

1.

1. Vprašanja, ki se nanašajo na vse razpise

1.1. Splošna vprašanja

Za navodila o vzorčnem sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev glej obrazloženi sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev. Obrazloženi vzorčni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev je uporabniški priročnik, katerega namen je vložnikom in upravičencem pojasniti vzorčne sporazume EU o dodelitvi nepovratnih sredstev (splošni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev, vzorčni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev v obliki pavšalnih zneskov, vzorčni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev na enoto, vzorčni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev za poslovanje in okvirni sporazum o partnerstvu) za programe financiranja EU za obdobje 2021–2027.

VPRAŠANJE 1: Kdo lahko vloži predlog?

Katera koli javna ali zasebna organizacija, zakonito registrirana v Evropski uniji (vključno s čezmorskimi državami in ozemlji) ali državah, pridruženih programu LIFE (sodelujoče države). Podrobnosti so opisane v ***oddelku Razpisna dokumentacija o upravičenosti.***

VPRAŠANJE 2: V katerem jeziku moram oddati predlog?

Predlog lahko oddate v katerem koli uradnem jeziku EU (izvleček/povzetek projekta mora biti vedno v angleščini). Zaradi učinkovitosti vam toplo priporočamo uporabo angleščine v celotni vlogi. Sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev, vodenje projektov, uradno poročanje, ključni rezultati in vsa komunikacija z organom, ki dodeli sredstva, bodo v angleščini. Da bi prihranili čas in trud, je zelo priporočljivo, da se podrobna preglednica proračuna kot del predloga pripravi že v angleščini, saj bo postala priloga k sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kje se lahko izvaja projekt LIFE?

Projekti LIFE se izvajajo v upravičeni državi (glej 1.1 Q.1). V izjemnih primerih se lahko s programom LIFE financirajo tudi dejavnosti v državah, ki niso upravičenke. Taki projekti morajo izpolnjevati dva pogoja:

1. Vodja projekta („koordinator upravičenec“) mora imeti sedež v upravičeni državi (glej 1.1 V.1)
2. Vložniki morajo dokazati, da so dejavnosti, ki se bodo izvajale zunaj upravičenih držav, potrebne za doseganje okoljskih ali podnebnih ciljev EU. Zagotoviti morajo trdne kvalitativne in kvantitativne dokaze, da intervencije v državah upravičenkah ne bi bile učinkovite ali uspešne, razen če se ukrepi izvajajo tudi v državah, ki niso upravičenke. Podrobnosti so opisane v ***oddelku Razpisna dokumentacija o upravičenosti.*** Upravičeni so lahko na primer ukrepi, namenjeni ohranjanju ptic selivk na območjih prezimovanja, ukrepi, ki se izvajajo na čezmejni reki, ali projekti, namenjeni reševanju okoljskih problemov, ki jih ni mogoče uspešno ali učinkovito rešiti, razen če se ukrepi izvajajo tudi v neupravičenih državah. (Za več informacij glej točko 1.1. VPRAŠANJE ŠT. 29)

Poleg tega cilji držav, ki niso upravičenke, ne morejo biti v nasprotju s cilji EU.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Kakšen je optimalni proračun za projekt LIFE?

Proračun projekta je odvisen od vrste projekta in razpisa, na katerega se prijavljate. Pozorno preberite ***razpisno dokumentacijo o pravni in finančni ureditvi sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev.***

Za standardni projekt ukrepov ni specifikacij za proračune projektov. LIFE je v preteklosti večkrat sofinanciral velike ambiciozne projekte s skupnimi stroški več kot 5 milijonov EUR. Vendar so bili predlogi za majhne projekte s skupnimi stroški pod 500 000 EUR v oceni redko izbrani zaradi omejenega izložka

in posledično nizke dodane vrednosti.

VPRAŠANJE 5. Kateri datum in trajanje projekta sta najprimernejša?

Datum začetka in trajanje projekta bosta določena v sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev. Običajno datum začetka nastopi po podpisu sporazuma o nepovratnih sredstvih. Retroaktivna uporaba se lahko odobri izjemoma na podlagi ustrezno utemeljenih razlogov, vendar nikoli pred datumom oddaje predloga.

Trajanje projekta mora ustrezati temu, kar je potrebno za dokončanje vseh ukrepov projekta in doseganje vseh njegovih ciljev. Standardni projekti ukrepov trajajo povprečno 3–5 let. V razpisni dokumentaciji (oddelek 10) je lahko navedeno najdaljše trajanje projekta.

Organ, ki dodeli sredstva, lahko med izvajanjem in samo v izjemnih okoliščinah odobri podaljšanje trajanja projekta. Izkušnje so pokazale, da so imeli številni projekti LIFE zaradi nepredvidenih zamud in težav težave pri dokončanju vseh ukrepov v okviru predlaganega trajanja projekta. Vložnikom se zato močno priporoča, da v časovni razpored svojega predloga vključijo ustrezno varnostno rezervo (npr. 3 do 6 mesecev).

VPRAŠANJE ŠT. 6: Kako obsežen naj bo predlog projekta?

Predlog mora biti čim bolj jedrnat in jasen. Prijavitelji se morajo izogibati obsežnim predlogom in ne smejo predložiti preveč podrobnih opisov projektnih področij, okoljskih tehnologij, seznamov vrst itd. Vendar morate jasno in podrobno opisati vse projektne dejavnosti. Omejitev strani, ki se uporablja za vaš predlog, je določena v ***oddelku Dokumentacija razpisa o dopustnosti in dokumentih.***

VPRAŠANJE ŠT. 7. Ali lahko poleg programa LIFE prejmemo tudi finančna sredstva iz drugih programov EU?

Financiranje iz programa LIFE se ne sme prekrivati s financiranjem iz drugih programov EU. Prijavitelji morajo organ, ki dodeli sredstva, v svojem predlogu projekta obvestiti o vseh povezanih sredstvih, ki so jih prejeli iz proračuna EU, ter o vseh tekočih vlogah za financiranje iz proračuna EU. Preveriti morajo tudi, ali ne prejemajo tekočih nepovratnih sredstev za poslovanje iz programa LIFE (ali drugih programov EU), kar bi lahko privedlo do dvojnega financiranja.

Organ, ki dodeli sredstva, je opazil, da je vse več podobnih ali enakih predlogov predloženih različnim programom, ter izvaja sistematične preglede in navzkrižna preverjanja. Če se ne izjavi, da je bil isti ali podoben predlog predložen drugemu programu (ali, kar je še huje, da je bil že delno financiran), ima to resne posledice.

VPRAŠANJE 8. Ali se lahko nekateri upravičenci projekta odpovejo delu prispevka EU v korist enega ali več drugih upravičencev projekta?

Najvišji znesek prispevka EU, ki ga lahko zahteva posamezni upravičenec, je najvišji znesek, določen v sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev. Vendar, kot je določeno v ***oddelku 13 razpisne dokumentacije. Pomembno****,* upravičenci se lahko odločijo, da bodo finančna sredstva EU razdelili drugače v skladu s tem, kar so se dogovorili v konzorcijski pogodbi.

VPRAŠANJE 9. Moj projekt je ponovna predložitev vloge iz prejšnjega razpisa, vendar sklica nanjo ne morem vključiti v del A (upravni obrazci). Kje naj to navedem?

Če je vaš projekt ponovna predložitev iz programa LIFE2020 ali prejšnjega razpisa, morate to navesti v delu B (tehnični opis) v oddelku „1.1 Ozadje in splošni cilji projekta“. Navedite kodo in kratico predloga, predloženega v prejšnjem razpisu. Če pa je projekt ponovna predložitev iz programa LIFE21, morate te informacije vključiti v del A.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali lahko izbrišem odvečna navodila, kot so tista iz rubrik „Dejavnosti“ in „Mejniki“, ko ko kopiram razpredelnico delovnega paketa?

Ne. Vsa navodila morajo ostati. Ne izbrišite navodil v dokumentu. Določena je bila skupna omejitev

strani, da se zagotovi enaka obravnava vseh prosilcev. Če boste navodila odstranili, se bo vaš predlog morda štel za nedopustnega.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali je dele projekta LIFE mogoče oddati na drugem razpisu EU za zbiranje predlogov, če je to jasno pojasnjeno v oddelku 6 obrazca za vlogo?

Da, različne projekte je mogoče predložiti različnim programom, tudi če vsebujejo nekatere ukrepe, ki so enaki. Vendar morajo upravičenci to javno prijaviti. Organ, ki dodeli sredstva, bo nato preveril, ali je bil drugi projekt uspešen, in ugotovil, kje je treba zmanjšati ukrep in s tem povezane stroške, da se prepreči dvojno financiranje. Vendar upoštevajte, da je lahko ta pristop za prosilca tvegan. Če je bil ukrep, ki se bo zmanjšal, osrednji ukrep, ki je v veliki meri določil končno oceno predloga, vlagatelj tvega, da bo celoten projekt preklican.

Poleg tega bi bilo treba prosilce seznaniti z zapleti pri sočasnem zagotavljanju dokončanja, za kar bi bili odgovorni sami, in s tveganjem, da se bo štelo, da njihov projekt LIFE ni dosegel svojih ciljev.

VPRAŠANJE ŠT. 12: Predložiti moram tri pisma podpore. Ali obstaja predloga in kako jih lahko naložim; ali obstaja samo eno področje?

Za pisma o podpori ni predloge. Pisma podpore se lahko nanašajo na kakršno koli zavezo ali podporo tretje osebe/deležnika in so lahko v kakršni koli obliki.

Če imate za nalaganje v sistem več podpornih pisem, lahko v razdelku Del B in priloge naložite samo eno datoteko. Če je pisem več kot pet, je priporočljivo imeti stran s pregledom, na kateri so navedena imena organizacij, ki podpirajo projekt. Zato bi morali dokumente združiti v eno datoteko. Upoštevajte, da je velikost omejena na 10 milijonov. Če je velikost datoteke prevelika, naložite datoteko s povezavo za prenos. Uporabite lahko tudi „druge priloge“.

Upoštevajte, da enaka logika velja za vse priloge, ki se lahko naložijo v fazi predložitve, npr. opis lokacij itd.

VPRAŠANJE ŠT. 13: Kje lahko najdem „identifikator klica“ in „ime klica“?

Te informacije so na prvi strani razpisnega dokumenta, na primer:

- Ime razpisa: Narava in biotska raznovrstnost – standardni akcijski projekti
- Identifikacijska oznaka razpisa: LIFE-XXXX-SAP-NAT

VPRAŠANJE ŠT. 14: Katere obrazce je treba podpisati na ravni predložitve?

V fazi predložitve se ne pričakuje, da bodo podpisani obrazci naloženi v sistem.

Podpis sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev in/ali podpis pristopnih obrazcev bosta v sistemu opravljena samo za projekte, izbrane za financiranje, in sicer po pripravi sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev. Več informacij je na voljo tukaj.

VPRAŠANJE ŠT. 15. Kako naj izpolnimo kategorije in kvalifikacije osebja v obrazcih z informacijami o udeležencih? Ali na primer uporabljamo lastne nazive naših organizacij za kategorijo osebja in diplome za kvalifikacije?

Z „kategorijo osebja“ pomenimo naziv vašega delovnega mesta v vaši organizaciji/podjetju, npr. „tehnični vodja“ ali „direktor oddelka za javne zadeve“. Pri izpolnjevanju tega dela obrazca je pomembno na kratko predstaviti le „ključno“ osebje, ki je tesno povezano z glavnimi cilji in rezultati projekta. Glede na projekt pričakujemo, da bodo prijavitelji predstavili npr. vodjo projekta, višjega tehničnega strokovnjaka, trženjski/komercialni profil (če je ustrezno) in vodjo komuniciranja (če je ustrezno).

VPRAŠANJE ŠT. 16. Kje lahko najdem priloge, ki jih je treba priložiti delu B?

V ***oddelku 5 (Dopustnost in dokumenti***) je na voljo seznam obveznih prilog. Vendar se lahko odločite,

da naložite neobvezne priloge, *npr.* zemljevide, če menite, da so koristne za jasnost vašega predloga.

Ko boste začeli izpolnjevati prijavo na **portalu za financiranje in razpise**, boste videli, da je sistem konfiguriran tako, da prikazuje, kateri dokumenti/datoteke so obvezne priloge k delu B in kateri neobvezni.

VPRAŠANJE ŠT. 17. Kako lahko ocenim delo osebja v delovnem sklopu iz dela B?

Zbrati morate ocenjeno število mesecev/osebo na delovni sklop in udeleženca. V skladu s splošnim vzorčnim sporazumom o dodelitvi nepovratnih sredstev LIFE (člen 6.2) je število letnih produktivnih dni določeno na 215 dni na osebo na leto, tj. *18* dni = 1 oseba/mesec. Oseba dela 18 dni pri 50 % (faktor delovnega časa 0,5) = 0,5 osebe/mesec. 18 dni = 1 oseba/mesec.

VPRAŠANJE ŠT. 18. Ali se morajo pridruženi partnerji (ki niso finančno vključeni in ne prejemajo prispevkov EU) registrirati na portalu za financiranje in razpise ter organizirati svojo identifikacijsko številko udeleženca in predložiti svojo predlogo „Informacije o udeležencu“?

Pridruženi partnerji morajo imeti lastno PIC in morajo biti navedeni v delu A; za več informacij glej oddelek 9.1 o pridruženih partnerjih v obrazloženem sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev. V obrazcu za informacije o udeležencu so lahko pridruženi partnerji:

- bodisi vključeni v upravičenca, ki bi izvajal aktivnosti
- ali če je njihovo sodelovanje pri ukrepu zelo pomembno, lahko zagotovijo svoj obrazec, da lahko vključijo več informacij, ki bi se uporabile za oceno njihove operativne zmogljivosti (glej **oddelek 7 – Finančna in operativna zmogljivost ter izključitev razpisnega dokumenta)**.

VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali moramo predložiti življenjepis?

Ne. V okviru programa LIFE ne zahtevamo življenjepisov. v prilogo z informacijami za udeležence vključite samo bistvene podrobnosti o glavnih zadevnih profilih.

VPRAŠANJE ŠT. 20. Poskušal sem naložiti datoteko Tpl_detailed budget table (LIFE) in informacije o udeležencih (LIFE) ter vedno dobim sporočilo o napaki zaradi prisotnosti nezakonitih znakov. Ali mi lahko pomagate?

Sistem sprejema samo alfanumerične znake, „_“ in „.“, nič drugega. Zato iz poimenovanja datoteke odstranite simbole oklepajev „“.

VPRAŠANJE ŠT. 21. V navodilih za prijavo je navedeno, da se bodo mejniki in rezultati za vsak projekt upravljali prek sistema za upravljanje nepovratnih sredstev na portalu, v predlogi za prijavo pa, da boste morali za vsak rezultat navesti rok enega meseca, do katerega se boste zavezali, da ga boste naložili na portal. Kaj pa mejniki – ali jih je treba naložiti tudi na portal, saj niso omenjeni v drugem primeru?

V nasprotju z rezultati projekta mejniki predstavljajo pomembne faze ali dogodke, ne pa tudi „izložkov“; so kontrolne točke v projektu, ki pomagajo pri evidentiranju napredka. Zato se ne pričakuje, da bodo mejniki med izvajanjem naloženi v sistem za upravljanje nepovratnih sredstev na portalu. Vendar upoštevajte, da je treba o mejnikih poročati v oddelku 3.2 dela B za vse delovne sklope.

VPRAŠANJE ŠT. 22. Ali je mogoče spremeniti raven razširjanja rezultatov med izvajanjem projekta, če se pojavi taka potreba? Na primer od javnosti do občutljive javnosti? Ali je lahko končni rezultat javen pod posebnimi pogoji, tj. ali lahko postane javen šele po tem, ko je bil sprejet v objavo?

Da, raven razširjanja rezultatov je mogoče spremeniti s spremembo, ki to ustrezno utemelji.

Rezultat z ravnjo razširjanja PUBLIC (PU) se lahko objavi na portalu za financiranje in razpise. Če so vaši rezultati do neke mere zaupni, jih boste morda želeli označiti z oznako stopnje razširjanja SENSITIVE (SEN). Ti rezultati ne bodo objavljeni.

Stopnja razširjanja v sistemu sega od javne (PU) do stopnje tajnosti EU. Vendar upoštevajte, da se

stopnje razširjanja [R-UE/EU-R – tajni podatki EU], [C-UE/EU-C – tajni podatki EU], [S-UE/EU-S – tajni podatki EU] nanašajo na Sklep Komisije 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU. Te stopnje razširjanja se ne bi smele uporabljati za program LIFE.

VPRAŠANJE ŠT. 23. Ali obstaja priporočilo za število mejnikov ali končnih rezultatov?

Enako priporočilo velja za mejnike in rezultate – ti morajo biti relevantni in pomembni, njihovo število pa je odvisno od potrebe in obsega projekta. V zvezi s tem uporabite svojo diskrecijsko pravico.

VPRAŠANJE ŠT. 24. Ali lahko navedete več pojasnil o zahtevah za dodatne točke?

Prvič, dodatne točke se lahko dodelijo le, če obstaja jasna povezava med predloženim opisom in projektnimi dejavnostmi, opisanimi v delovnih sklopih. Dodelijo se le, če so za različne vrste bonusov izpolnjeni vsi strogi pogoji (npr. izjemne sinergije in posredne koristi).

- **Sinergije**. Potrebne so sinergije izjemoma, jasno opisana, dobro razvita in utemeljena v predlog, vključen v projektne naloge. Projekt mora prinesti veliko konkretnih rezultatov koristi za druge področja (prispevek k prednostnim nalogam/ciljem drugega programi). Te koristi je treba količinsko opredeliti (tj. s kazalniki projektov) in predvideti njihovo spremljanje.
- **Uporaba**. Uporaba konkretnih rezultatov drugih projektov mora biti jasno prikazana v intervencijski logiki/ukrepih in potrebna za doseganje ciljev projekta. V predlogu mora biti jasno navedeno, kako se bodo uporabljali rezultati drugih projektov EU. Prenos najboljših praks in izkušenj, ki je sicer dobrodošel in se spodbuja v projektih LIFE, ne zadostuje za pridobitev te dodatne točke.
- **Nadnacionalnost**. Izvajanje projektnih dejavnosti v dveh ali več državah je predpogoj za prejemanje dodatnih točk. Sodelovanje mora biti bistveno za doseganje ciljev. Poleg tega bi moral predlog prepričljivo opisati okoljske/podnebne koristi dejavnosti, ki se izvajajo v vsaki državi.

VPRAŠANJE ŠT. 25. V prijavnem obrazcu, del B, oddelek 3.2 Delovni sklopi in dejavnosti, je eden od navedenih obveznih rezultatov *načrt izkoriščanja, vključno z elementom replikacije/poslovni načrt, vključno z elementom replikacije/načrtom ohranjanja po LIFE“*. Kateri od teh se uporablja za kateri razpis?

Zahtevani rezultati so odvisni od razpisov podprograma in vrste projekta:

- **Ohranitveni načrt po LIFE**: Vsi projekti SAP Narava (v okviru razpisa podprograma Narava in biotska raznovrstnost)
- **Načrt izkoriščanja, vključno s komponento replikacije**: Projekti SAP Okolje in SAP CLIMA, **razen** projektov pred komercializacijo (v okviru razpisov za podprograma Krožno gospodarstvo in kakovost življenja ter blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje)
- **Poslovni načrt, vključno z elementom replikacije**: Samo projekti pred komercializacijo (v okviru razpisov za podprograme za krožno gospodarstvo in kakovost življenja, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje).

Za več informacij o projektih pred komercializacijo glej vprašanje 1 **v oddelku 2.3 ali vprašanje 20 v oddelku 2.5.**

Pričakovana vsebina teh dokumentov je naslednja:

- **Ohranitveni načrt po LIFE**: dokument, v katerem je opisano, kako se bo projekt nadaljeval po koncu financiranja iz programa LIFE in kateri ukrepi so potrebni za utrditev rezultatov, da se zagotovi ugodno stanje ohranjenosti ciljnih vrst in/ali habitatov in/ali vidikov biotske raznovrstnosti. Opišite jasno strategijo ali mehanizem za zagotovitev, da se bodo rezultati projekta nadaljevali tudi po obdobju financiranja.
- **Načrt izkoriščanja**: dokument, ki bi lahko vključeval naslednji dve točki ter bi v bistvu podrobno opisal in predstavil načrtovane dejavnosti, vire (tehnične in finančne), s katerimi se bodo

rezultati projekta ohranjali in izkoriščali:

- Jasna opredelitev potrebnih tehničnih in človeških virov. V primeru javnih organov opredelitev potrebnih upravnih in zakonodajnih aktov;
- Jasna opredelitev potrebnih finančnih sredstev in opredelitev ustreznih finančnih virov

- **Poslovni načrt**: Poslovni načrt je dokument, ki povzema operativne in finančne cilje podjetja ter vsebuje podrobne načrte in proračune, iz katerih je razvidno, kako naj bi se cilji uresničili. Pomaga objektivno, kritično in nečustveno oceniti izvedljivost nove poslovne zamisli. Uporablja se kot glavni vir podatkov in orodje za odločanje.

VPRAŠANJE ŠT. 26. Ali obstaja predloga za sporazum o konzorciju in kdaj bi ga bilo treba podpisati?

Sporazum o konzorciju bi bilo treba skleniti in podpisati pred podpisom sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev. To je interni dokument, ki se organu, ki dodeli pomoč, ne sme predložiti v vednost ali pregled. Za to ne obstaja posebna predloga, vendar so dodatne smernice na voljo v obrazloženem sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev v oddelku 4 člena 7 „Notranje ureditve med upravičenci – konzorcijska pogodba“. Vključuje tudi povezavo do smernic, ki se lahko uporabijo kot navdih. Pri pripravi konzorcijske pogodbe upoštevajte smernice iz člena 7 vzorčnega sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev LIFE.

VPRAŠANJE ŠT. 27. Ali imamo lahko različne odstotke prispevka EU po upravičencih?

Upoštevajte, da je delež prispevka EU, ki se uporablja za izračun najvišjega zneska prispevka EU, ki se lahko zahteva na upravičenca/povezano podjetje, nespremenljiv in enak deležu iz razpisa. Najvišji znesek prispevka EU, ki se lahko zahteva, se nato izračuna kot skupni ocenjeni upravičeni stroški * % sredstev EU za razpis. Vendar se lahko upravičenci, kot je določeno v oddelku 13 razpisne dokumentacije, odločijo, da bodo finančna sredstva EU razdelili drugače v skladu s tem, kar so se dogovorili v konzorcijski pogodbi.

VPRAŠANJE ŠT. 28. Kako lahko omogočim dostop do nacionalne kontaktne točke?

Želimo vas opozoriti na možnost pridobitve podpore vaše nacionalne kontaktne točke (https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life/history-life/life-contacts/european-national-contact-point_en). Za olajšanje take podpore bi bilo koristno, če bi vašo nacionalno kontaktno točko (NKT) s klikom na „Dodaj stik“ zaprosili, da jo dodate v razdelek „Udeleženci“ vloge. Nato v razdelku „Vloga projekta“ uporabite možnost „Kontaktna oseba“ in dodajte podatke svoje nacionalne kontaktne točke.

VPRAŠANJE ŠT. 29. Pod katerimi pogoji lahko subjekt iz tretje države prejme sofinanciranje iz programa LIFE?

V odstavkih 4 in 5 člena 12 uredbe LIFE za obdobje 2021–2027 so določeni pogoji za sodelovanje subjektov iz držav, ki ne sodelujejo v programu LIFE:

- Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu LIFE, so izjemoma upravičeni do sodelovanja, kadar je to potrebno za doseganje ciljev določenega ukrepa, da se zagotovi učinkovitost ukrepov, ki se izvajajo v Uniji.
- Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu LIFE, načeloma krijejo stroške svojega sodelovanja.

Financiranje subjektov iz tretjih držav je mogoče le v izjemnih in omejenih okoliščinah. Vsak primer bo preučen posebej, vendar mora biti iz vloge nedvoumno razvidno, da je sodelovanje subjekta iz tretje države bistveno za doseganje pričakovanega učinka projekta na ozemljih EU in/ali sodelujočih državah ter da to sodelovanje ni mogoče brez financiranja EU. Vendar subjekt iz tretje države nikoli ne more biti koordinator upravičenca.

Če bi projekt še vedno lahko obstajal brez sodelovanja subjekta iz tretje države, lahko ta subjekt sodeluje le, če ima jasno vlogo in bo kril svoje stroške (tj. kot pridruženi upravičenec).

VPRAŠANJE ŠT. 30. Kaj po vašem mnenju pomenijo ustrezni deležniki?

Bistveno je, da so vključeni ustrezni deležniki. Po potrebi so to subjekti ali posamezniki, ki bi jih predlagana rešitev lahko zanimala, itd. Pri opredelitvi deležnikov bi bilo treba po potrebi upoštevati enakost spolov. V predlogu bi bilo treba opisati, kako jih namerava projekt vključiti in mobilizirati, da bi se povečal njihov učinek in projekt vključil v širši okvir. Predložiti bi bilo treba dopise, ki potrjujejo interes in podporo ustreznih akterjev in deležnikov za projekt.

VPRAŠANJE ŠT. 31: Ali imamo lahko dva ali več odprtih projektov?

Da, obstajata lahko dva ali več odprtih projektov. Glejte vprašanje 7 v zvezi s pravili o dvojnem financiranju.

VPRAŠANJE ŠT. 32: Ali je priporočljivo, da se ponovno prijavite za izboljšan projekt, ki je bil zavrnjen v nedavni predhodni prijavi?

Da, vsekakor je priporočljivo. Organ, ki dodeli sredstva, vloži veliko truda in virov, da so povratne informacije, ki jih prejme vložnik, čim bolj jasne in natančne ter vključujejo vse vidike, ki jih je mogoče izboljšati. Ponovna predložitev projekta je običajna praksa.

VPRAŠANJE ŠT. 33. Kaj bi moral narediti prijavitelj, ki je prejel pečat odličnosti za svoj projekt? Ali obstaja kakšen način za predstavitev projekta s pečatom odličnosti drugemu viru financiranja?

Trenutno ni neposrednega kanala za predložitev projekta s pečatom odličnosti drugemu viru financiranja. Evropska komisija bo nacionalne organe regionalnih skladov obvestila o projektih, ki so v vsakem razpisu prejeli pečat odličnosti. Projekte bi lahko regionalni/lokalni organi predložili drugim skladom, zlasti če so prijavitelji omejeni na eno regijo/eno državo.

V skladu s členom 16(2) uredbe LIFE lahko projekti s pečatom odličnosti prejmejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) ali Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).

V.34 Kako lahko prijavitelj, zlasti zasebni subjekt, ki želi delovati kot koordinator, vnaprej oceni svojo finančno sposobnost?

Uporabite naslednje orodje: Simulacija LFV. Upoštevajte, da je to le simulacija. Če je potrebna uradna ocena finančne sposobnosti, boste morali opraviti formalni postopek, končna odločitev o morebitnih ukrepih, ki jih je treba izvesti na podlagi rezultata finančne sposobnosti, pa ostaja v pristojnosti organa, ki dodeli sredstva.

VPRAŠANJE ŠT. 35: Kaj pomeni „ključni kazalnik uspešnosti“ pri izpolnjevanju dela C?

Kazalniki projektov LIFE (prej znani kot ključni kazalniki na ravni projektov) zagotavljajo informacije o rezultatih, doseženih s projekti LIFE. Zato se ključni kazalnik uspešnosti in kazalnik uspešnosti nanašata na isti koncept. . V okviru dela C se lahko oddelki še vedno sklicujejo na ključne kazalnike uspešnosti. Poleg tega bodo prijavitelji glede na razpis, na katerega se prijavljate, ob popolnem predlogu videli različne različice dela C:

a. Vsi vložniki bodo videli oddelek „Horizontalni ključni kazalniki uspešnosti za vse vložnike programa LIFE (obvezno je poročati o vseh ključnih kazalnikih uspešnosti, če je ta oddelek)“. To so horizontalni kazalniki, povezani predvsem z oddelkom 1 Priloge II k novi uredbi LIFE (kazalniki učinka in kazalniki katalitičnega učinka), za katere so večinoma potrebni odgovori da/ne.

b. Poleg obveznega oddelka in odvisno od razpisa lahko vložniki vidijo oddelek z neobveznimi kazalniki, ki so večinoma povezani z oddelkom 2 Priloge II k novi uredbi LIFE (kazalniki rezultatov). Ta neobvezni oddelek se lahko razlikuje med razpisi (npr. razpisi CET in razpisi, ki niso CET).

VPRAŠANJE ŠT. 36. Razpisna dokumentacija lahko obsega največ 120 strani, velikost pisave pa je

najmanj 10 točk. Vendar je v *predlogi* za ta obrazec privzeta velikost preglednic, ki se nanašajo na mejnike in rezultate, 9. Ali je to velikost mogoče ohraniti v teh preglednicah?

Načeloma je treba upoštevati obliko predloge brez sprememb ali črtanja navodil.

Nekatere tabele so **Arial 9**; preglednica voznih redov je **Arial 8**. Besedilni okvirji so običajno **Arial 10**. Dovolj je slediti oblikovanju predloge in ne spreminjati njene velikosti ali oblike.

1.2. Finančna vprašanja

Za navodila o vzorčnem sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev glej obrazloženi sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev. Obrazloženi vzorčni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev je uporabniški priročnik, katerega namen je vložnikom in upravičencem pojasniti vzorčne sporazume EU o dodelitvi nepovratnih sredstev (splošni sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev, sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev v obliki pavšalnih zneskov, sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev na enoto, sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev za poslovanje in okvirni sporazum o partnerstvu) za programe financiranja EU za obdobje 2021–2027.

VPRAŠANJE 1: Kolikšno je najvišje financiranje iz proračuna EU, ki ga lahko pričakujemo?

Najvišji znesek prispevka EU je odvisen od stopnje financiranja, ki se uporablja za izbrani razpis, in se izračuna kot skupni ocenjeni upravičeni stroški, pomnoženi z veljavno stopnjo financiranja, navedeno v razpisu. Pozorno preberite ***razpisno dokumentacijo o pravni in finančni ureditvi sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev.***

VPRAŠANJE 2: Ali prosilcem ni več treba predložiti podatkov o urnih ali dnevnih postavkah?

V skladu z obrazloženim sporazumom o dodelitvi nepovratnih sredstev in popravljeno razpisno dokumentacijo je treba uporabiti mesečne zneske. Za izračun dejanskih stroškov za osebje in poročanje o njih se sklicujemo na obrazloženi sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali se pravilo 2 % v zvezi z nedodatnim osebjem vladnih organizacij uporablja za upravičence projektov v tem programskem obdobju 2021–2027?

„Pravilo 2 % za javne organe“ se ne uporablja za razpise programa LIFE za obdobje 2021–2027.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali ima javni organ možnost, da so stroški nedodatnega osebja višji od njegovega finančnega prispevka k projektu? (npr. prispevek osebja k projektu v višini 260,000 EUR 200,000 EUR)?

Da, upoštevajte, da se prej uporabljeno „pravilo 2 %“ ne uporablja več. Glej prejšnje vprašanje v zvezi s tem.

VPRAŠANJE 5. Ali se lahko prispevki v naravi uporabijo za sofinanciranje?

Stvarnih prispevkov ni mogoče uporabiti kot sofinanciranje na ravni predložitve (v proračunskem delu A). Upravičenci lahko za izvajanje projekta uporabijo prispevke v naravi; vendar jih ni mogoče prijaviti kot strošek ali prihodek.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali ima lahko javni subjekt pridruženo podjetje?

Da, to je mogoče.

VPRAŠANJE ŠT. 7. Katera državljanstva lahko imajo povezani subjekti?

Za povezane subjekte veljajo enaki pogoji za upravičenost kot za upravičence. Več informacij je na voljo v posebnem oddelku (člen 8 – Povezani subjekt) obrazloženega sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev.

VPRAŠANJE 8. Ali bi morali poleg že omenjene „glej proračunsko razpredelnico“ v prijavnem obrazcu

(del B, oddelek 4.4 „Proračun“) dodati še kakšen dodaten opis proračuna? Ali bi morali v primeru, ko določamo stroške za delovni sklop, zagotoviti razčlenitev stroškov na osebje, potne stroške, podizvajalce, druge stroške ali samo skupne stroške za zadevni delovni sklop? Kako podrobne morajo biti utemeljitve za vsak strošek?

V oddelku 4.4 vam ni treba ničesar napisati. Dokazati bi bilo treba utemeljeno povezavo med stroški in opisi, vključenimi v „podrobno preglednico proračuna“ in v delovne sklope, kot je podrobno opisano v delu B, vendar brez nepotrebnih ponovitev in/ali podrobnosti, ki niso pomembne za oceno splošne kakovosti proračuna ter izvajanje in spremljanje samega predloga (npr. ni potrebe po razčlenitvi stroškov manjših stroškovnih postavk).

Informacije/utemeljitve, navedene v ustreznih oddelkih „podrobne preglednice proračuna“, zlasti v stolpcih „Opis naročila“ in „Utemeljitev“ (za „Druge neposredne stroške“), bi morale prikazati in omogočati oceno stroškovne učinkovitosti, stroškovne učinkovitosti in vloge/potrebnosti stroškovnih postavk za izvajanje projektnih dejavnosti/doseganje ciljev projekta.

Za **glavne stroškovne postavke in postavke, ki so ključne za doseganje** obsega projekta, vključite informacije o količini (npr. opreme, ki naj bi bila kupljena), njihovih cenah na enoto in delovnem sklopu. Poleg tega se **lahko, kot je navedeno v navodilih v podrobni preglednici proračuna, za te stroškovne postavke dodajo dodatne vrstice pod obstoječimi**, da se zagotovi podrobna razčlenitev znotraj ene stroškovne kategorije za določenega vlagatelja.

VPRAŠANJE 9. Kje naj vključim stroške infrastrukture?

V delu A se v oddelku „Proračun“ v stolpcu „Oprema“ (ki vključuje stroške opreme, infrastrukture in drugih sredstev)

Kliknite simbol „?“ na vrhu proračunske preglednice, da si ogledate pojasnila o tem, katere stroške/prihodke je treba vključiti v vsak stolpec.

V delu B se v Excelovi prilogi „Podrobna proračunska preglednica“ v vrsticah „Oprema (vključno z infrastrukturo)“. Prosimo, upoštevajte, da morate tam pojasniti, ali stroški predstavljajo celotne stroške ali amortizacijo.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali je še vedno mogoče 100-odstotno amortizirati industrijski obrat na projektu, če se po projektu uporablja za isti namen?

Če razpis to dovoljuje, se lahko za opremo zahteva povračilo celotnih stroškov (če je skladna s klavzulo o trajnosti) ali pa se lahko amortizira v skladu z mednarodnimi standardi in vašimi notranjimi praksami (člen 6 vzorca sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev).

Klavzula o trajnosti pomeni, da se morajo upravičenci, razen če jih organ, ki dodeli sredstva, izvzame, zavezati, da bodo po koncu ukrepa še naprej uporabljali in vzdrževali kupljeno in v celoti upravičeno opremo za dejavnosti, s katerimi se uresničujejo cilji ukrepa. Taka oprema se mora uporabljati za te namene – vsaj pet let po koncu ukrepa ali do konca njegove ekonomske življenjske dobe (tj. dokler ni v celoti amortizirana) – kar nastopi prej.

VPRAŠANJE ŠT. 11: V razpisu za zbiranje predlogov omenjate „posebne pogoje za upravičenost stroškov za ta razpis“ in v zvezi s stroški opreme navajate „celotne stroške + amortizacijo za navedeno opremo“. Ta izjava je nekoliko nejasna, kakšni so upravičeni stroški za opremo? Celotni stroški ali stroški, amortizirani med izvajanjem projekta?

Upoštevajte, da v vseh razpisih niso predvideni „celotni stroški + amortizacija za navedeno opremo“, v nekaterih razpisih pa je predvidena le amortizacija (npr. po srednjeevropskem času). Zato preverite posebne pogoje za upravičenost za opremo, kot so predvideni v razpisu, na katerega se prijavljate.

VPRAŠANJE ŠT. 12: Kolikšna je zgornja meja upravičenih stroškov, kadar se uporabi amortizacija (oprema)? Ali znaša le polovico nakupne cene ali celotno ceno in ali se pravilo za javne in zasebne organe uporablja drugače?

Zgornja meja za amortizirane zneske, ki se uporablja v času razpisov LIFE14–20, v okviru LIFE21–27 ne obstaja več. Glede na razpis LIFE (npr. SAP, SIP, SNAP) se lahko stroški nakupa opreme v celoti prijavijo kot upravičeni stroški, če so izpolnjeni pogoji trajnosti (kot so določeni v Prilogi 5 k vzorčnemu sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev). Za razpise, ki ne predvidevajo klavzule o trajnosti (npr. po srednjeevropskem času), ali če navedeni pogoji trajnosti za določen kos opreme niso izpolnjeni, vključite samo stroške amortizacije v življenjski dobi projekta. Vnaprej določena zgornja meja ni določena, pravilo pa velja enako za javne in zasebne organe.

VPRAŠANJE ŠT. 13: Ali lahko pojasnite izraz finančni prispevki, tj. izraz iz proračunske preglednice 3 v delu A? Ali se to nanaša na prispevke tretjih oseb?

Stolpec „Finančni prispevki/EUR“ se dejansko nanaša na sofinanciranje s strani tretjih sofinancerjev.

VPRAŠANJE ŠT. 14: Iz katerih virov in kako se lahko financira lastni prispevek upravičencev?

Prijavitelji morajo pod „lastna sredstva“ vpisati znesek svojih lastnih sredstev, ki jih bodo predvidoma uporabili za izvajanje ukrepa. „Lastna sredstva“ se nanašajo na sredstva, ki so na voljo upravičencu in niso posebej povezana z ukrepom, predloženim za financiranje. Tipični primeri so lahko finančna sredstva, ki jih upravičenec pridobi neposredno iz svoje komercialne dejavnosti; ali sredstva, ki izhajajo iz letne dodelitve za poslovanje upravičenca (kot je javna univerza, ki prejema splošno letno subvencijo od svojega nacionalnega ministrstva).

Pod „finančni prispevki“ morajo vložniki vpisati znesek finančnih prispevkov, ki naj bi jih prejeli/ki so jih že prejeli iz drugih virov. „Finančni prispevki“ se nanašajo na financiranje, ki ga tretje osebe zagotovijo upravičencu posebej za ukrep, predložen za financiranje (npr. posebna nacionalno financirana nepovratna sredstva/donacija upravičencu, ki zajema isti ukrep).

VPRAŠANJE ŠT. 15. Zavedam se, da so lahko v skladu z določbami razpisnega dokumenta lastni prispevek plače prostovoljcev. Ali je lahko lastni prispevek nefinančni, npr. tekoči stroški dejavnosti upravičenca, plače zaposlenih, pooblaščenih za izvedbo projekta, itd.?

Prostovoljci ne prejemajo plače.

Lastni prispevek je del upravičenih stroškov, ki jih financira/plača upravičenec sam (tj. ne prek prihodkov projekta ali sofinancerjev, ki so tretje osebe, ali nepovratnih sredstev EU).

Če so upravičeni stroški projekta **100** in EU financira **60 %, torej 60 %**, se preostalih **40** financira z lastnim prispevkom, finančnimi prispevki (sofinancerji, ki so tretje osebe) ali prihodki projekta. Če torej v zgornjem primeru ni pričakovanih prihodkov od tretjih oseb, ki sofinancirajo projekt, ali prihodkov, ustvarjenih s projektom, bo treba 40 let kriti iz „lastnih sredstev“ samega upravičenca.

Navodila, ki jih imate v spletnem orodju (če kliknete na „?“, ki je nad proračunsko razpredelnico v delu A), kažejo naslednje:

Prihodki, ustvarjeni s projektom

Vnesite pričakovani prihodek, ustvarjen s projektom (prihodki).

Prispevki v naravi

Vnesite takojšnje stvarne prispevke, ki jih pričakujete (tj. nefinančna sredstva, ki jih tretje osebe dajo na voljo brezplačno). Se ne uporablja za program Obzorje Evropa.

Finančni prispevki

Vpišite finančne prispevke, ki jih pričakujete.

Lastna sredstva

Vnesite znesek pričakovanih lastnih sredstev, uporabljenih za izvajanje ukrepa.

Opozoriti je treba, da prispevki v naravi v okviru programa LIFE niso upravičeni.

Ker prostovoljci ne prejemajo plače, v računovodskem sistemu ne bi smeli biti stroški plač prostovoljcev. Vendar se delo, ki ga opravijo prostovoljci, lahko nadomesti in zato prijavi kot strošek v obliki cen na enoto. Znesek se bo nato upošteval pri opredelitvi prispevka EU (tako se bo prispevek EU umetno povečal). V nekaterih razpisih LIFE prostovoljci niso dovoljeni, zato preberite besedilo razpisa.

Tekoči stroški se krijejo s 7-odstotno pavšalno stopnjo posrednih stroškov in so del upravičenih posrednih stroškov.

VPRAŠANJE ŠT. 17. Ali sta izdajanje notranjih računov in izdajanje računov med upravičenci dovoljena?

Notranje izdajanje računov in izdajanje računov med upravičenci v okviru programa LIFE nista dovoljena. Vsak upravičenec bi moral prijaviti svoje upravičene stroške.

VPRAŠANJE ŠT. 18. Katere omejitve ima javna uprava pri sklepanju pogodb s podizvajalci?

Enake omejitve kot za zasebne subjekte, ki sodelujejo pri projektu.

Oddaja naročil podizvajalcem lahko zajema le omejen del projekta, koordinator pa nekaterih nalog ne sme oddati v podizvajanje (glej člen 7 vzorčnega sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev). V okviru programa LIFE je zgornja meja 30 % skupnih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci. Izjemoma bi lahko bila omejitev presežena, vendar le, če bi bila dobro utemeljena, v primerih, ko niso na voljo potrebna znanja in spretnosti za izvajanje vseh dejavnosti. Podizvajalska naročila morajo izpolnjevati splošne pogoje za upravičenost in bi jih bilo treba oddati z uporabo običajnih nabavnih praks upravičenca, če te zagotavljajo podizvajalska naročila z najboljšim razmerjem med kakovostjo in ceno (ali, če je ustrezno, najnižjo ceno) in ni navzkrižja interesov.

Poleg tega morajo upravičenci, ki so „naročniki“ v smislu direktiv EU o javnem naročanju, upoštevati tudi veljavno nacionalno zakonodajo o javnem naročanju.

VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali se lahko preostalih 40 % sofinancira z drugimi javnimi sredstvi ali mora upravičenec prispevati najmanj % lastnih sredstev? Če je odgovor pritrdilen, kolikšen bi bil ta najnižji odstotek?

Preostali delež, ki se ne financira s sredstvi EU, se lahko financira z drugimi zasebnimi ali javnimi sredstvi, če ne prihajajo iz EU. Upravičenec ni obvezan k sofinanciranju z lastnimi sredstvi. (Za več informacij glej 1.1.Q.7.).

VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali lahko upravičenec po koncu projekta opremo proda ali da v zakup tretji osebi (ki ni upravičenec), če obstaja pogodba, ki določa, da bo novi subjekt izpolnjeval tudi klavzulo o trajnosti?

Prenos opreme (brezplačna, prodaja ali zakup) v skladu s klavzulo o trajnosti po koncu ukrepa ni dovoljen. Klavzula o trajnosti navaja, da se mora upravičenec/povezani subjekt zavezati, da bo še naprej uporabljal in vzdrževal opremo.

VPRAŠANJE ŠT. 21. Ali se bo del prispevka EU prenesel na začetku projekta? Če je odgovor pritrdilen, ali bo prerazporejena koordinatorju ali neposredno vsakemu upravičencu?

Vsa plačila se izplačajo koordinatorju, ki je nato odgovoren za razdelitev finančnih sredstev med upravičence v skladu s sporazumom o nepovratnih sredstvih. Prvo plačilo predhodnega financiranja koordinatorju bo izvršeno v 30 koledarskih dneh od začetka veljavnosti sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev (ali od trenutka, ko organ, ki dodeli sredstva, prejme finančno jamstvo (če je ustrezno).

VPRAŠANJE ŠT. 22. Ali lahko navedete opredelitev dohodka ukrepa?

Kadar projekt v svoji življenjski dobi ustvarja prihodke, je treba o tem poročati, da se prepreči, da bi financiranje LIFE ustvarilo **dobiček (= skupni upravičeni stroški & nepovratna sredstva LIFE + finančni prispevki + prihodki, ustvarjeni s projektom**).

Pričakovane prihodke projekta bi bilo treba vključiti v pregledno proračunsko preglednico v obrazcu A v stolpcu „Dohodki, ustvarjeni s projektom“.

1.3. Kazalniki projektov LIFE

VPRAŠANJE 1: Ali so kazalniki programa LIFE (2021–2027) enaki kot v prejšnjem obdobju (2014–2020)?

Ne, v sedanji uredbi LIFE se kazalniki programa razlikujejo od prejšnjih. Več informacij o sedanjih kazalnikih programa LIFE je na voljo v Prilogi II k novi uredbi LIFE (Uredba (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013). Upoštevajte, da se kazalniki programa razlikujejo od kazalnikov projektov LIFE. Vendar sta oba povezana, saj nekateri kazalniki projektov prispevajo k spremljanju smotrnosti programa LIFE. Več informacij o spremljanju in ocenjevanju programa LIFE je na voljo tukaj.

VPRAŠANJE 2: Ali bodo morali prijavitelji ob prijavi predložiti Excelovo datoteko z izbranimi kazalniki na ravni projekta kot pri prejšnjih razpisih programa LIFE (2014–2020)?

Ne, Excelova datoteka prejšnjega programa LIFE (2014–2020), ki se uporablja v fazi prijave popolnih predlogov, ni več potrebna. Nadomeščen je bil z delom C Dinamični obrazci, ki jih bodo morali prijavitelji izpolniti neposredno na portalu za financiranje in razpise skupaj s preostalo vlogo.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali bodo morali prosilci izpolniti obrazce za konceptne dokumente iz dela C?

Ne, od prijaviteljev se bo zahtevalo, da obrazec Del C izpolnijo samo ob predložitvi popolnih predlogov (npr. pri enostopenjskih razpisih ali v fazi celotnih predlogov pri dvostopenjskih razpisih).

VPRAŠANJE ŠT. 4: Prijavljam se z različnimi predlogi za različne razpise LIFE, v fazi popolnih predlogov pa so obrazci dela C za vsak razpis drugačni. Ali je vedno tako?

Da, glede na razpis, na katerega se prijavljate, bodo kandidati v celotnem predlogu videli različne različice dela C:

a. Vsi vložniki bodo videli oddelek „Horizontalni ključni kazalniki uspešnosti za vse vložnike programa LIFE (obvezno je poročati o vseh ključnih kazalnikih uspešnosti, če je ta oddelek)“. To so horizontalni kazalniki, povezani predvsem z oddelkom 1 Priloge II k novi uredbi LIFE (kazalniki učinka in kazalniki katalitičnega učinka), za katere so večinoma potrebni odgovori da/ne.

b. Poleg obveznega oddelka in odvisno od razpisa lahko vložniki vidijo oddelek z neobveznimi kazalniki, ki so večinoma povezani z oddelkom 2 Priloge II k uredbi LIFE (kazalniki rezultatov). Ta neobvezni oddelek se lahko razlikuje med razpisi (npr. razpisi CET in razpisi, ki niso CET).

VPRAŠANJE 5. Prijavljam se za financiranje iz programa LIFE, del C pa vsebuje obvezen in neobvezen oddelek. Ali moram vnesti podatke v vse oddelke in kazalnike?

Ne, vložniki morajo podatke (večinoma odgovore da/ne) navesti samo v oddelku z obveznimi kazalniki. Ni jim treba poročati o razpoložljivih neobveznih kazalnikih. Vložniki lahko predložijo podatke o teh neobveznih kazalnikih, za katere menijo, da so pomembni za njihov predlog. Če pa ni izpolnjen nobeden od neobveznih kazalnikov, lahko ocenjevalci dvomijo o dodani vrednosti in vplivu predloga na okolje ter njegovi jasnosti.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Sporočati želim dodatne kazalnike, ki niso vključeni v obrazec dela C. Ali lahko to storim?

Prijavitelji lahko dodatne kazalnike sporočijo samo v obliki razpisov SAP (NAT, CEQL in CLIMA) in STRAT (SIP/SNAP) iz dela C. V tem primeru lahko vložniki v izbirnem meniju oddelka izberejo „Drugi ključni kazalniki uspešnosti za posamezne projekte“ ter poročajo o vrednostih in enotah, ki se jim zdijo ustrezne. Za vložnike je lahko koristno, da si ogledajo dokument s smernicami za kazalnike projektov LIFE, ki je na voljo na spletišču LIFE, da opredelijo kazalnike, ki niso vključeni v del C, vendar so pomembni za njihov projekt ter bodo na voljo za nadaljnji izbor in poročanje med izvajanjem. Pri drugih razpisih se lahko o dodatnih kazalnikih poroča le v glavnem besedilu predloga.

VPRAŠANJE ŠT. 7. Ali morajo vložniki pri neobveznih kazalnikih upoštevati opozorila/navodila v dinamičnih obrazcih iz dela C (npr. v smislu pričakovanega povečanja ali zmanjšanja za vsak kazalnik)?

Ne, vložnikom ni treba upoštevati opozoril/navodil. Če pa ne upoštevajo navodil, tvegajo, da bo njihov predlog kaznovan, saj se lahko zdi, da je predlog okolju ali socialno-ekonomsko škodljiv (npr. ker nimajo izhodišča za probleme ali ker povečujejo škodljive emisije, namesto da bi jih zmanjševale).

VPRAŠANJE 8. Za neobvezne kazalnike obstajajo vnaprej določene vrednosti. Ali jih lahko spremenim?

Da, vložniki lahko spremenijo vnaprej določene vrednosti v skladu s posebnostmi svojega predloga. Vendar vložnikom svetujemo, naj upoštevajo vsa opozorila/navodila, priložena vsakemu kazalniku. Upoštevajte, da opis kazalnikov s predhodno določenimi vrednostmi vključuje navedbo te predhodne nastavitve. Če vložniki opredelijo vnaprej določene vrednosti v kazalnikih, ki ne ustrezajo opisu kazalnika, bi morali imeti možnost, da prezrejo vnaprej določene vrednosti, saj so verjetno posledica tehnične težave z informacijsko tehnologijo.

VPRAŠANJE 9. Ali bi lahko prosilci pri neobveznih kazalnikih poročali o kazalniku z uporabo enote, ki ni enota, navedena v obrazcu iz dela C?

Ne, vložniki morajo sporočiti vrednosti z uporabo enot, navedenih za vsak neobvezni kazalnik. V nasprotnem primeru tvegajo, da bo njihov predlog kaznovan zaradi nejasnosti. Uporaba opomb za vnos prave enote ne bo zmanjšala tega tveganja.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Kaj pomenijo izrazi „?“, „+“, „-“ in „>“ poleg kazalnikov?

Z „?“ se zagotovijo dodatne informacije o ustreznem kazalniku. Znak „+“ pomeni, da lahko o istem kazalniku poročate večkrat. S klikom na „+“ se bodo pojavili novi vnosi ustreznega kazalnika. To velja zlasti za kazalnike, ki vključujejo izbirno komisijo (npr. ravnanje z odpadki), zato bodo vložniki morda želeli poročati o vrednostih za več elementov (npr. v zvezi z odpadki bodo morda želeli poročati o vrednostih za izrabljene baterije in izrabljena vozila). Znak „-“ se lahko uporabi za izbris enega od vnosov z znakom „+“. Ko kliknete „+“ ter izpolnite in shranite vrednosti kazalnika, se vnesene vrednosti prikažejo v glavi kazalnika. Poleg vrednosti boste videli „–“ in „>“. Če kliknete „–“, boste izbrisali vnos, ki ste ga vnesli. Če kliknete na „>“, boste videli vse podatke, ki ste jih vnesli v ta vnos.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali je število območij Natura 2000, ki jih lahko izberem v oddelku Izbira konteksta dela C, omejeno?

Glede na razpis LIFE lahko neobvezni oddelek dela C vključuje oddelek Izbira konteksta. Ta izbor okoliščin vložniku omogoča, da izbere območja Natura 2000, ki jih namerava obravnavati v okviru svojega projekta. Da bi se izognili preobremenitvi informacijskega sistema eGrants, toplo priporočamo, da vložniki omejijo število izbranih območij Natura 2000 na manj kot 100 in izberejo le tista, ki so jasno pomembna za projekt (npr. kadar so predvideni konkretni ohranitveni ukrepi, kupljena zemljišča in/ali kadar bo kot neposredni rezultat projekta določen nov načrt upravljanja/območje). Če želijo vključiti več kot 100 območij, predlagamo, da prosilci poleg 100 območij Natura 2000, izbranih v delu C, kot sliko ali prilogo predložijo tudi dodaten seznam z vsemi ustreznimi območji Natura 2000 v delu B svoje vloge. V del B bi morali vključiti kratko opombo, v kateri bi bilo izpostavljeno vprašanje.

VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali lahko vidimo seznam projektnih kazalnikov ali dejansko okolje, prek katerega morajo prijavitelji vnaprej zagotoviti kazalnike?

Da bi vam pomagali pri navedbi projektnih kazalnikov v vaši prijavi, lahko na spletišču LIFE najdete informacije o kazalnikih projekta LIFE, ki se uporabljajo za različne razpise, in si ogledate ustrezno videopredstavitev, ki prikazuje okolje dinamičnega obrazca iz dela C.

Smernice za kazalnike projektov LIFE:

- Dokument s smernicami o kazalnikih življenjskega projekta (zunaj CET)
- Življenjski cikel – smernice za projektne kazalnike, specifične za CET
- Video predstavitev dela C: https://www.youtube.com/watch?v=b6yQFTN09kA

2. Standardni projekti ukrepov (**SAP**)

2.1. Vprašanja, pomembna za vse razpise SAP

VPRAŠANJE 1: Ali so dejavnosti obvezne v več državah in če da, koliko?

V skladu z razpisi za standardne projekte ukrepov dejavnosti v več upravičenih državah niso obvezne (glej 1.1 V.1). Vendar bi lahko predlog projekta v izbirnem postopku dobil dodatne točke, če obstajajo zadostni dokazi, da bo nadnacionalno sodelovanje bistveno prispevalo k varstvu okolja, narave ali podnebja.

V tem okviru se „nadnacionalno“ nanaša na sodelovanje med državami upravičenkami. Dejavnosti zunaj upravičenih držav ne bodo prinesle dodatnih točk v oceni predloga.

VPRAŠANJE 2: Ali lahko v predlog projekta vključimo tekoče dejavnosti?

Ne, ukrepi, ki se izvajajo že pred uradnim začetkom projekta LIFE, niso upravičeni. V svoj predlog lahko vključite le ukrepe, ki se po pogostosti ali intenzivnosti znatno razlikujejo od prejšnjih ali tekočih dejavnosti.

Izjemoma bi lahko predlog vključeval ukrepe, ki so bili sprejeti in zaključeni v preteklosti ter bi se v okviru novega projekta LIFE ponavljali podobno pogosto ali intenzivno. V teh primerih morajo vložniki predložiti dokaze, da takih ukrepov ne bi bilo mogoče izvesti brez projekta LIFE.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kaj pomeni „trajnost projekta“?

Projekti LIFE so precejšnja naložba in Evropska unija pripisuje velik pomen trajnosti teh naložb. Srednjeročna in dolgoročna trajnost pomeni, da se rezultati projekta ohranijo tudi po uradnem koncu projekta LIFE. Projektni partnerji morajo preučiti, kako bodo naložbe programa zagotovljene, razvite, uporabljene, ponovljene ali prenesene med koncem projekta ali po njem.

Prijavitelji bi morali v svojem predlogu opisati strategijo za uspešno nadaljevanje, ponavljanje in/ali prenos rezultatov projekta. To vključuje naloge za povečanje učinkov rešitev projekta in mobilizacijo širše uporabe, ki bo dosegla kritično maso, med in/ali v kratkoročnem ali srednjeročnem obdobju po koncu projekta LIFE. To presega prenos znanja in mreženje ter vključuje prenos rešitev, razvitih ali uporabljenih v projektu, v prakso po koncu projektnega obdobja, drugje ali za drug namen.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali program LIFE na kakršen koli način financira raziskave? Ali pa se osredotoča le na tehnološki razvoj in najboljšo prakso?

Obzorje Evropa je instrument EU, ki je posebej namenjen raziskavam. Raziskave niso v središču programa LIFE in ne bi smele biti v središču projekta LIFE. Vendar se lahko omejene raziskave, namenjene izboljšanju in izboljšanju podatkov o znanju, na katerih temelji projekt, izvedejo v okviru projekta LIFE. Raziskave morajo biti strogo omejene in neločljivo povezane s cilji projekta, vlagatelj pa podrobno pojasni, kako je pravilno izvajanje projekta odvisno od teh raziskovalnih dejavnosti, pri čemer dokaže, da obstoječa znanstvena podlaga ni zadostna, in kako se bo dodatno znanje uporabilo za izvajanje projektnih ukrepov. V takem primeru se znanstvene publikacije štejejo za pomembne rezultate projekta.

Poleg tega upoštevajte, da bi bilo treba v skladu z opredelitvijo projektov LIFE SAP projekte, ki razvijajo novo tehnologijo, izvajati v operativnem obsegu in pod pogoji, ki omogočajo doseganje učinkov, določenih v merilu za dodelitev „učinek“ (glej oddelek 9 ustreznega razpisnega dokumenta).

VPRAŠANJE 5. V predlogah iz dela B za več oddelkov je navedeno „ni relevantno za prvo fazo“, kaj to pomeni?

Nekateri razpisi lahko vključujejo dvostopenjski postopek; v tem primeru se obrazci z „ni relevantno za prvo fazo“ ne izpolnijo v prvi fazi.

Če se za vaš razpis uporablja enostopenjski postopek, je treba izpolniti vse razdelke v obrazcih.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali lahko navedete primere dejavnosti replikacije? Kakšna je razlika med dejavnostmi replikacije, prenosljivosti, mreženja in dolgoročne trajnosti rezultatov projekta?

Posnemalo bi se izvajanje rešitev projekta, ki je bil razvit in se je izvajal v istih sektorjih drugje. Prenosljivost se nanaša na strateške projekte in izvajanje rešitev, pridobljenih v okviru projekta, ki se uporabljajo v drugem sektorju in na drugih področjih. To mora biti projekt, ki se je izkazal za ponovljivega. Strategije replikacije se ne sme zamenjevati s strategijo razširjanja ali mreženja.

VPRAŠANJE ŠT. 7. Razpisi SAP imajo zelo praktičen pristop. Ali je mogoče obravnavati odločanje?

Da, izkušnje s projekti LIFE kažejo, da lahko tradicionalno pomagajo oblikovati postopek odločanja o ciljnem okoljskem vprašanju. Informirano oblikovanje politik je zato lahko element predloga, vendar le, če so zadevne dejavnosti v skladu s smernicami Komisije o financiranju dejavnosti, povezanih z razvojem, izvajanjem, spremljanjem in izvrševanjem zakonodaje in politike Unije. Poleg tega lahko take dejavnosti le dopolnjujejo osnovne tehnične ukrepe projekta. Več informacij je na voljo v razpisni dokumentaciji.

VPRAŠANJE 8. V delu B obrazca vloge za projekt standardnega ukrepa (SAP) se nekateri oddelki nanašajo na fazo 1: Konceptni dokument. Katere oddelke moram izpolniti?

Pri razpisih SAP morate izpolniti VSE razdelke prijavnice. Razpisi SAP sledijo enostopenjskemu postopku in ne vključujejo faze dokumenta o konceptu.

VPRAŠANJE 9. Ali lahko del sredstev programa LIFE uporabimo za podporo drugemu subjektu, ki razvija lokalno pobudo? Kakšni so pogoji?

Upoštevajte, da finančna podpora tretjim osebam (FSTP), kot so nepovratna sredstva ali nagrade zunanjim subjektom, v okviru sedanjih razpisov LIFE-SAP ni upravičen strošek.

2.2. Vprašanja, pomembna samo za SAP Narava in biotska raznovrstnost

VPRAŠANJE 1: Ali se pravilo 25 % v zvezi s proračunom, namenjenim konkretnim ohranitvenim ukrepom, še vedno uporablja?

Pravilo se ne uporablja več; vendar morajo imeti vsi projekti (specifične, merljive, dosegljive, ustrezne in časovno opredeljene) cilje in rezultate SMART. Tako bodo ocenjevalci lahko razumeli, kako pomemben in nujen je projekt. Konkretne dejavnosti, ki temeljijo na rezultatih, so predpogoj za prednostno razvrščanje predlogov. Projekti morajo še vedno prinesti konkretne in znatne koristi in vplive za ohranjanje, da bi bili ocenjeni višje. Povsem intelektualni, akademski ali raziskovalni projekti ne spadajo na področje uporabe.

VPRAŠANJE 2: Če moj projekt spada le v eno prednostno nalogo politike (npr. nameravam si prizadevati le za vnos narave v kmetijska zemljišča), ali bo imel manjšo prednost pri financiranju? Ali naj zagotovim tudi, da bo moj projekt ustrezal področju ukrepanja („Vesolje za naravo“ ali „Zaščita naših vrst“)?

Projekt, ki se osredotoča na eno samo prednostno nalogo politike in ne na več prednostnih nalog, zato ne bo nujno v slabšem položaju. Vendar morajo prijavitelji upoštevati, da ima prednostno razvrščanje predlogov dve razsežnosti: **nujnost ohranjanja** na eni strani (na podlagi stanja ohranjenosti, stanja na rdečem seznamu itd. ciljnih vrst in habitatov) in **prednostne naloge politike** na drugi strani (glej oddelek 2 razpisnega dokumenta). Da bi izboljšali svoje možnosti za prejemanje sredstev, bodo morali prijavitelji dokazati, da njihovi predlogi spadajo med prednostne naloge v zvezi z obema razsežnostma.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali se lahko popis ciljnih prednostnih vrst vključi kot dejavnost/naloga v predlog?

Priporočljivo je, da se popisi za določene vrste vključijo v predlog le, če je to nujen predpogoj za doseganje ciljev projekta za te vrste. Vložnikom se svetuje, da v svojem predlogu navedejo razloge, zakaj je popis potreben, in vključijo konkretne ohranitvene dejavnosti, usmerjene v vrsto.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali je mogoče pri delu na območju Natura 2000 vključiti dejavnosti, usmerjene v vrste z rdečega seznama ali vrste iz Priloge IV? Ali je treba standardni obrazec za navedeno lokacijo posodobiti pred koncem projekta?

Projektne dejavnosti, usmerjene v rdeče vrste s seznama EU ali vrste iz Priloge IV k direktivi o habitatih, se lahko izvajajo na območju Natura 2000, če so skladne s cilji ohranjanja tega območja in nikakor ne nasprotujejo tem ciljem ali jih spodkopavajo. Vendar se pričakuje, da je glavni poudarek projekta na ciljih ohranjanja območja za vrste in habitate iz prilog (značilnosti, ki sprožijo zaščiteno območje Natura 2000 v EU).

Čeprav v obrazcu za standardne podatke Natura 2000 ni stroge zahteve za poročanje o takih vrstah, se države članice spodbuja, naj zagotovijo informacije o njihovi prisotnosti v oddelku „3.3 Druge pomembne rastlinske in živalske vrste (neobvezno)“.

VPRAŠANJE 5. Ali lahko v proračun projekta vključim center za obiskovalce?

Infrastruktura za obiskovalce *a priori* ni upravičena. Vendar bi lahko bila v izjemnih primerih vzpostavitev manjših infrastruktur za obiskovalce upravičena, če so izpolnjena vsa naslednja merila:

(i) Takšna infrastruktura je bistvena za doseganje ciljev projekta in mora biti jasno povezana. na grožnje/pritisk, obravnavane v projektu.

(ii) Naložbe v infrastrukturo so v primerjavi s celotnim projektom omejene proračun je stroškovno učinkovit.

(iii) Naložbe ni mogoče financirati z drugimi instrumenti financiranja na regionalni ali nacionalni

ravni ali ravni EU. Vložnik bi moral v predlogu utemeljiti, zakaj za financiranje te naložbe ni mogoče uporabiti drugih virov financiranja.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali se lahko moj projekt osredotoči na domače vrste (npr. medonosne čebele)?

Ne. Projekt lahko zadeva le prostoživeče rastlinske in živalske vrste ter naravne in polnaravne habitate.

VPRAŠANJE ŠT. 7. Če je projekt usmerjen v 4 vrste iz Priloge V in so samo 3 vrste U2-. Katero sofinanciranje se uporablja?

Uporablja se 60 %. Ne bo upravičena do 75 %, ker niso VSE ciljne vrste prednostne vrste v prilogah k direktivi o habitatih (tj. vrste z zvezdico) ali vrste v neugodnem in slabem stanju ohranjenosti s trendom upadanja (U2-) v ocenah biogeografskih regij na ravni EU in nacionalni ravni ali vrste, ki so ogrožene ali slabše uvrščene na evropski rdeči seznam.

VPRAŠANJE 8. Če zahtevamo 75-odstotno sofinanciranje, vendar se nato oceni, da je projekt upravičen do 60-odstotnega sofinanciranja, ali bo naša vloga zavrnjena?

Prijava ne bo zavrnjena, vendar lahko to vpliva na oceno na podlagi merila za dodelitev 4 „Viri“. Če bo projekt uspešen, bo treba stopnjo sofinanciranja prilagoditi v fazi priprave sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev.

VPRAŠANJE 9. Če je projekt namenjen obnovi habitatov EU zunaj N2000, ali je treba območje obvezno določiti kot območje N2000? Ali obstajajo drugi načini, ki so skladni z zahtevami programa LIFE?

Kadar ukrepi vključujejo pridobivanje zemljišč in obnovo habitatov, bi moralo biti zadevno območje deležno najprimernejšega pravnega varstva (nacionalno zavarovano območje, Natura 2000 itd.).

Za druge naložbe, ki vključujejo zmanjšanje pritiskov in groženj (npr. blokiranje jarkov ali zmanjšanje odtekanja dušika s kmetijskih zemljišč) na zemljiščih, ki sama po sebi nimajo visoke naravne vrednosti, da bi upravičila določitev, vendar delujejo kot varovalni pas okoli območij Natura 2000 in/ali zavarovanih območij, je potreben dolgoročni pogodbeni dogovor (vsaj 20 let), da se zagotovi nepovratno zmanjšanje pritiskov in groženj.

Kadar iz nekaterih razlogov pravno varstvo/pogodbeni dogovori niso mogoči, bi moral vložnik predložiti temeljito utemeljitev in jasne dokaze, da je naložba, ki jo je treba izvesti, podprta z ustreznim načrtovanjem rabe zemljišč na najustreznejši upravni ravni. V tem okviru se lahko podprejo tudi zasebne pobude za ohranjanje zemljišč.

Za več podrobnosti glej oddelek 2 „Dodatni pogoji“ razpisne dokumentacije.

VPRAŠANJE ŠT. 10: V kolikšni meri mora zagotoviti natančne meritve v primeru obnove habitata?

Ocenjevalci bodo ocenili tehnične in finančne lastnosti predloga v zvezi z jasnostjo opisa predlaganih ukrepov in stroškovno učinkovitostjo predloga. Zato je v interesu tožeče stranke, da je v zvezi s tem čim bolj jasna.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali se mora projekt osredotočiti predvsem na območja Natura 2000, kjer je zaradi omejitev urbanega okolja le nekaj zavarovanih območij?

Kot je navedeno v uredbi LIFE, je izvajanje naravovarstvene zakonodaje EU ključna prednostna naloga politike programa. Vendar v danem predlogu ni zahteve po vključitvi območij Natura 2000.

VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali so v naravi upravičeni veliki projekti, kot so ekološki kanali ali ribji prehodi?

Naložbe v infrastrukturo, ki je bistvena za doseganje ciljev ohranjanja projektov, so lahko upravičene in zanje ni finančne zgornje meje. Izpolnjeni morajo biti naslednji pogoji:

(iv) Subjekt, ki je ali bo neposredni lastnik infrastrukturnih sredstev, mora biti del projektnega partnerstva.

(v) Dokazano je, da naložbe ni mogoče financirati z drugimi sredstvi EU, nacionalnimi ali regionalnimi sredstvi
skladi.

(vi) Če infrastruktura deluje kot selitveni koridor (npr. ekološki vodi, ribji prehodi), je treba predložiti dokaze, ki so nujni za zagotovitev povezljivosti in premikov vrst.

(vii) Nahaja se v omrežju Natura 2000, če pa se nahaja zunaj omrežja Natura 2000, je treba na najustreznejši način zagotoviti dolgoročni namen ohranjanja infrastrukture (npr. načrtovanje rabe zemljišč, pogodbeni dogovori).

Za več podrobnosti glej oddelek 2 „Dodatni pogoji“ razpisne dokumentacije.

2.3. Vprašanja, pomembna samo za krožno gospodarstvo in kakovost življenja v okviru strateškega akcijskega načrta za kmetijstvo

VPRAŠANJE 1: Kaj so projekti pred komercializacijo in ali zanje veljajo posebne zahteve?

Projekti pred komercializacijo so standardni akcijski projekti (Standard Action Projects – SAP), katerih cilj ni le zagotoviti izboljšane okoljske rešitve, temveč tudi zagotoviti, da družba na splošno in zlasti gospodarstvo takšne rešitve sprejme z izrecnim tržno usmerjenim pristopom.

Ni posebnih zahtev glede tega, kdo bi moral biti usklajevalni upravičenec, vendar se pričakuje, da bo v konzorcij vključeno vsaj eno podjetje, ki lahko zagotovi izvajanje tržnega pristopa (čeprav to ni formalno zahtevano).V navodilih za standardne obrazce za vlogo so navedene posebne zahteve za projekte pred komercializacijo (npr. ciljna proizvodna zmogljivost bi morala biti industrijska/komercialna že med projektom), zato je treba tem posebnim zahtevam nameniti posebno pozornost.

Tako kot pri vseh projektih SAP mora projekt pred komercializacijo vključevati obvezen delovni sklop, imenovan „trajnostnost, ponavljanje in izkoriščanje rezultatov projekta“, v katerega bodo običajno vključene vse dejavnosti, namenjene doseganju trga, ter obvezen poslovni načrt z rezultati, vključno s posnemanjem.

VPRAŠANJE 2: Ali so dovoljene najboljše prakse in če da, pod katerimi pogoji? Ali inovativni projekti dobijo več točk? Kje so opredelitve?

Opredelitvi pojmov „najboljša praksa“ in „inovativne tehnike, metode in pristopi“ sta del opredelitve strateških akcijskih načrtov iz oddelka 2 razpisne dokumentacije:

[*SEPP so „tradicionalni projekti LIFE“, katerih cilj je:*

- *„inovativne tehnike, metode in pristopi“ pomenijo rešitve, ki so nove v primerjavi z najsodobnejšimi na ravni držav članic in sektorjev ter se izvajajo v operativnem obsegu in pod pogoji, ki omogočajo doseganje učinkov iz prvega odstavka merila za dodelitev „vpliv“.*
- *prispevanje k bazi znanja in uporabi najboljših praks.*

  „Najboljša praksa“ pomeni rešitve, tehnike, metode in pristope, ki so ustrezni, stroškovno učinkoviti in najsodobnejši (na ravni držav članic in sektorjev) ter se izvajajo v operativnem obsegu in pod pogoji, ki omogočajo doseganje učinkov, določenih v prvem odstavku merila za dodelitev „vpliv“.]

Zato so SAP, s katerimi se izvaja najboljša praksa, dovoljeni, vendar le, če jih je mogoče šteti za take v primerjavi z najsodobnejšimi na ravni držav članic ali v določenem sektorju. Povedano drugače, rešitev, ki se lahko šteje za najboljšo prakso na regionalni ravni, ne pa tudi na nacionalni ravni, saj se naprednejše najboljše prakse izvajajo v drugih regijah iste države članice, ne bo upravičena.

Podobno Sodišče meni, da je strateški akcijski načrt inovativen, kadar se pri projektu izvaja rešitev, ki se lahko šteje za novo na nacionalni ravni ali pri njegovi uporabi v določenem sektorju (npr. tehnologija, znana in uporabljena v Franciji v okviru ravnanja z odpadki, ki se v Franciji nikoli ni uporabljala v sektorju ravnanja z odpadnimi vodami).

Opis najsodobnejšega tehnološkega razvoja na nacionalni ravni je nato ključen za določitev, ali se lahko projekt šteje vsaj za najboljšo prakso in je zato upravičen do razpisa.

V nasprotju z najboljšimi praksami se inovativnim SAP formalno ne dodelijo dodatne točke. Vendar nekatere prednostne teme, opisane v oddelku 2 razpisnega dokumenta, zahtevajo izvajanje inovativnih rešitev. V teh primerih bodo predlogi, ki ne izpolnjujejo te zahteve, prejeli nižjo oceno pri merilu za dodelitev 1 (Ustreznost), v skladu s katerim je treba med drugim oceniti „obseg, v katerem je predlog v skladu z opisom iz razpisa za zbiranje predlogov, po potrebi vključno z njegovimi posebnimi prednostnimi nalogami“.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali lahko navedete primere dveletnega in desetletnega projekta v zvezi z začetno in končno ravnjo tehnične pripravljenosti?

Razpis ne predpisuje nekaterih TRL. Upoštevati je treba, da bi moral projekt LIFE omogočati zagotavljanje dovolj verodostojnih in ambicioznih okoljskih koristi v življenjski dobi projekta in/ali kmalu po njegovem zaključku.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali so nakupi zemljišč upravičeni do projektov krožnega gospodarstva in kakovosti življenja?

Da, to so. Vendar le, če so izpolnjeni pogoji iz člena 6.2 – D.2 „Upravičeni in neupravičeni stroški in prispevki“ vzorca sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev. Prijavitelji morajo v predlogu obravnavati vsakega od teh pogojev in pojasniti, kako je vsak pogoj izpolnjen ali bo izpolnjen med projektom. Taki pogoji se na primer nanašajo na prispevek k celovitosti omrežja Natura 2000, jamstvo, da se bo zemljišče dolgoročno uporabljalo v skladu s posebnimi cilji programa LIFE, na dejstvo, da je nakup zemljišča edini ali stroškovno najučinkovitejši način za doseganje želenega rezultata ohranjanja itd.

VPRAŠANJE 5. Ali podprogram za krožno gospodarstvo in kakovost življenja financira raziskovalne dejavnosti, izgradnjo in analizo pilotnih projektov ter patent za inovacije?

Glej vprašanja in odgovore „Ali LIFE na kakršen koli način financira raziskave?“ v oddelku 2.1 v zvezi s financiranjem raziskovalnih dejavnosti.

V skladu z opredelitvijo projektov LIFE SAP bi bilo treba projekte, ki razvijajo novo tehnologijo, izvajati v operativnem obsegu in pod pogoji, ki omogočajo doseganje učinkov, določenih v merilu za dodelitev „vpliv“ (glej oddelek 9 ustreznega razpisnega dokumenta). V tem smislu so gradnja in analiza pilotnega projekta ter patent inovacije stroški, ki so običajno upravičeni do financiranja, če izpolnjujejo pogoje za upravičenost stroškov iz člena 6 vzorčnega sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev.

VPRAŠANJE ŠT. 6: SAP-ENV-GOV: katera so najpomembnejša vprašanja, ki jih mora predlog obravnavati, da bi bil upravičen?

SAP-ENV-GOV vključuje vse teme upravljanja, ki so posebej povezane z okoljem *(razen narave in biotske raznovrstnosti)* in krožnim gospodarstvom ter so bile v preteklosti vključene v širši razpis LIFE za upravljanje in informacije (GIE). Da bi bil predlog upravičen v okviru SAP-ENV-GOV, mora biti usmerjen v vsaj eno od treh podtem in povezanih prednostnih nalog krožnega gospodarstva in kakovosti življenja, ki so izrecno navedene v oddelku 2 razpisnega dokumenta (1. podpora postopku odločanja javne uprave in prostovoljnim pristopom, 2. zagotavljanje okoljske skladnosti in dostop do pravnega varstva, 3. vedenjske spremembe in ozaveščanje), izpolnjevati pa mora tudi merila za upravičenost in dodelitev, opisana v razpisnem dokumentu, ki so skupna za SAP-ENV-Okolje. V okviru strateškega akcijskega načrta za okolje bo zato pozornost namenjena kazalnikom učinka projektov in njihovi trajnosti.

VPRAŠANJE ŠT. 7. SAP-ENV-GOV: Ali so projekti krepitve zmogljivosti za javne uprave in/ali drugi projekti okoljskega upravljanja namenjeni tudi doseganju neposrednih okoljskih koristi (npr. rezultati v zvezi s kakovostjo vode za projekte, s katerimi se izvajajo načrti za obvladovanje povodja ali poplavne ogroženosti)? Ali so posebni kazalniki obvezni?

Predlogi projektov, predloženi v okviru SAP-ENV-GOV, obvezno izpolnijo del C prijavnega obrazca. Za okoljsko upravljanje ni posebnih kazalnikov. Vendar je mogoče dodati posebne možnosti z uporabo možnosti „drugo“. Zelo priporočljivo je, da se ne poroča le o vedenjskih spremembah in kazalnikih ozaveščanja, temveč da se, kadar je to mogoče, vključijo tudi neposredne in/ali posredne okoljske koristi (npr. zmanjšanje zraka, onesnaževal vode, uporaba kemikalij itd.).

VPRAŠANJE 8. LIFE SAP ENV: Ali se lahko moj projekt osredotoči na vprašanja izobraževanja/ozaveščanja o okolju?

Da, oglejte si namensko podtemo in ustrezne prednostne naloge krožnega gospodarstva in kakovosti življenja v okviru LIFE-SAP-ENV-GOV.

VPRAŠANJE 9. Teme CLIMA – Promet ter Krožno gospodarstvo in kakovost življenja – Zračni promet so pogosto podobne. Ali imate predloge za izbiro pravega?

Vložnikom se svetuje, da se osredotočijo na podprogram na podlagi okoljskega problema, ki je v prvi vrsti obravnavan v posebnem okviru projekta. Če je glavna težava slaba kakovost zraka na določenem območju/mestu, na katerega je projekt usmerjen, ima projekt ustrezen cilj „kakovosti zraka“, onesnaževala zraka (npr. PM, NOx itd.) pa so glavni kazalniki za opis vplivov. V tem primeru je mogoče količinsko opredeliti tudi vzporedne koristi, povezane z blažitvijo toplogrednih plinov. Če pa je projekt na primer usmerjen v strategijo za blažitev podnebnih sprememb v določenem sektorju (npr. avtomobilski industriji), je primarni kazalnik zmanjšanje/izogibanje ekvivalentu CO2: v tem primeru bi lahko tema CLIMA bolje ustrezala namenu projekta, zmanjšanje onesnaženosti zraka pa bi pomenilo dodatno korist. Nazadnje pa je to izbira tožeče stranke.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali program LIFE zagotavlja podporo/svetovanje za razvoj poslovnega načrta?

Podpora za razvoj/pripravo poslovnega načrta je upravičena.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Ali lahko pojasnite strukturo seznama v oddelku 2.2.1 Kakovost vode in količina razpisnega dokumenta? V točki 3 o „*zmanjšanju hidromorfoloških obremenitev*“ „obstajajo podtočke, kot so *celostno upravljanje kakovosti in količin vode v mestih* ali *inovativne rešitve za zmanjšanje porabe energije v komunalnih čistilnih napravah, ki se ne zdijo* neposredno povezane s hidromorfološkimi obremenitvami.

V hierarhiji seznamov dejansko obstaja neusklajenost: nekatere postavke, ki bi morale biti na isti *ravni kot hidromorfološke obremenitve*, so bile nepravilno ugnezdene kot podpostavke. Zaradi jasnosti bi moral biti seznam strukturiran na naslednji način:

Prednost imajo predlogi, ki prispevajo k:

[...]

3. *Zmanjšanje hidromorfoloških obremenitev [...]*
4. *Izvajanje inovativnih ukrepov za varčevanje z vodo [...]*
5. *Izvajanje celostnih ukrepov [...]*
6. *Izvajanje inovativnih rešitev za zmanjšanje porabe energije [...]*
7. *Izvajanje inovativnih ukrepov in najboljših praks v načrtih za obvladovanje suše [...];*

2.4. Vprašanje v zvezi s krožnim gospodarstvom in kakovostjo življenja – tema 7 – Novi evropski Bauhaus

VPRAŠANJE 1: Kateri so glavni elementi, zaradi katerih se projekt šteje za projekt novega evropskega Bauhausa?

Zamisel, na kateri temelji pobuda novi evropski Bauhaus, je, da je prehod tako kulturni in socialni kot zeleni. Cilj pobude novi evropski Bauhaus je preoblikovati različne gospodarske sektorje, zlasti grajeno okolje, da bodo prispevali k zelenemu dogovoru in izboljšanju kakovosti življenja vseh državljanov. Tri temeljne vrednote projekta novega evropskega Bauhausa so: lepo, trajnostno in skupaj. Trije postopki, ki opisujejo način dela novega evropskega Bauhausa, so: participativni pristop, sodelovanje na več ravneh in naddisciplinarni pristop. Projekt novega evropskega Bauhausa ima lahko različne ravni ambicij v zvezi s tremi temeljnimi vrednotami in tremi delovnimi načeli. Višje kot so ravni ambicij, bolj se bo projekt štel za ustreznega temi novega evropskega Bauhausa.

Več podrobnosti je na voljo v kompasu novega evropskega Bauhausa.

VPRAŠANJE 2: Ali je pomembno, da so rezultati mojega projekta jasni in merljivi?

Da, tako kot pri vseh projektih LIFE, mora biti dejanski vpliv na okolje in druge sektorje, na katere vpliva, kljub njihovi izrazito transdisciplinarni in transverzalni naravi, tudi pri projektih novega evropskega Bauhausa, jasen in merljiv. V ta namen je bistveno, da se izhodišče opiše čim bolj popolno in podrobno ter da se učinki projekta merijo z ustreznimi kazalniki. Če se na primer v okviru projekta uporablja veliko število različnih tehnologij in pristopov, je pomembno zagotoviti ustrezne informacije o njihovi individualni uspešnosti in najnovejšem tehnološkem razvoju. Prikaz, zemljevide in načrte bi bilo treba v največji možni meri vključiti v predlog, da se ponazorita začetno stanje in pričakovani razvoj med projektom. Po potrebi bi bilo treba vključiti tudi dobro razvit poslovni model.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kakšen je ustrezen obseg testirane rešitve?

Za rešitev, ki jo je treba preskusiti, ni vnaprej določene ustrezne lestvice. Če pa projekt predlaga rešitev manjšega obsega z omejenim učinkom na ciljne sektorje, se bo to upoštevalo med postopkom ocenjevanja in odražalo v končnih ocenah, ki so lahko nižje kot pri projektu s širšim učinkom. Priporoča se, da se jasno in podrobno opiše, kako se bo predlagana rešitev ponovila in prenesla med projektom in po njem, da bi imela čim večji učinek. Ne pozabite, da ponavljanje rešitve presega komunikacijo, razširjanje in mreženje. Strategija replikacije mora vključevati konkretne dejavnosti za sprožitev učinka, ki povečuje rezultate projekta v velikem obsegu, tj. v drugih sektorjih ali mestih, na regionalni ali državni ravni, v drugih državah itd.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali se lahko velike infrastrukture financirajo v okviru teme LIFE novi evropski Bauhaus?

Ne, izgradnja velikih infrastruktur ne spada na področje uporabe programa LIFE. Kljub temu lahko program LIFE financira pilotne projekte in predstavitvene projekte, da se pokaže, da rešitev deluje; financira lahko sestavni del strukture in pokaže, kako se lahko uporabijo okolju prijazni materiali namesto okolju neprijaznih.

VPRAŠANJE 5. Ali je pomembno vključiti deležnike?

Kot pri vseh projektih LIFE je bistveno, da so vključeni ustrezni deležniki. To je zlasti pomembno za projekt novega evropskega Bauhausa, za katerega je participativni pristop temeljna in značilna delovna metoda. V okviru projekta bi bilo treba jasno opredeliti ustrezne deležnike (kot so lokalne skupnosti, oblikovalci politik, podjetja in nosilci dejavnosti, ki bi jih predlagana rešitev lahko zanimala itd.) ter opisati, kako jih namerava vključiti in mobilizirati, da bi povečali njihov učinek in projekt umestili v širši okvir. Prednost imajo tudi partnerstva z ustreznimi institucijami, ki lahko dolgoročno spodbujajo predlagani pristop. Predložiti bi bilo treba dopise, ki potrjujejo interes in podporo ustreznih akterjev in deležnikov pri projektu.

2.5. Vprašanja, pomembna samo za podnebne ukrepe v okviru strateškega akcijskega načrta za podnebje

VPRAŠANJE 1: Če je projekt v celoti osredotočen na eno od področij ukrepanja, nobena alinea pa ne, ali se lahko šteje, da je enako usklajen s prednostnimi nalogami?

Da, če projekt ustreza enemu določenemu področju uporabe, bo ocenjen kot skladen s prednostnimi nalogami. Področja ukrepanja (množične točke) so navedena kot primeri; niso izčrpni.

VPRAŠANJE 2: Prednostne naloge CCA 1&2&6: ali se lahko strategije, rešitve in sistemi za podporo pri prilagajanju osredotočajo na opredeljene grožnje, povezane s podnebjem, ali bi morali biti celostni?

Strategije, rešitve in sistemi za podporo pri prilagajanju podnebnim spremembam se lahko osredotočijo na ugotovljene grožnje, povezane s podnebjem. Vendar je treba opozoriti, da bo z merilom za oddajo javnega naročila 1 „Ustreznost“ ocenjeno, v kolikšni meri predlogi prinašajo dodatne koristi in spodbujajo sinergije z drugimi področji politike.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Z uvedbo prilagoditvenih ukrepov želimo preprečiti odtekanje vode. Dotikamo se tudi zaščitenih habitatov in vrst. Kako lahko to poudarimo, če se odločimo za dodatnih 7 %?

Če je glavni cilj vašega projekta uvedba prilagoditvenih ukrepov za povečanje odpornosti na tveganja, povezana z vodo, se lahko prijavite v okviru teme Prilagajanje podnebnim spremembam. Za vse standardne akcijske projekte v podprogramu CLIMA velja največ 60-odstotna stopnja financiranja. Podprogram LIFE Narava in biotska raznovrstnost pod določenimi pogoji ponuja višjo stopnjo sofinanciranja (do 75 %). Več podrobnosti je na voljo v razpisnih dokumentih programov LIFE CLIMA ter LIFE Narava in biotska raznovrstnost.

VPRAŠANJE ŠT. 4: CCM – Ali so pogoji o tem, kako naj bi projekt prispeval k doseganju ciljev, kumulativni?

Katalog ciljev ni kumulativen. Ta vključujoč pristop pomaga pri zbiranju projektov, ki prispevajo h ključnim ciljem razpisov z različnih vidikov/pristopov/vrst projektov. Zato ni treba označiti vseh polj, vendar bo doseganje čim večjega števila seveda pomagalo pridobiti več točk pri ocenjevanju.

VPRAŠANJE 5. Ali program LIFE zagotavlja podporo/svetovanje za razvoj poslovnega načrta?

Podpora za razvoj/pripravo poslovnega načrta je upravičena.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Želimo predložiti predlog, osredotočen na gospodarjenje z gozdovi – ali bi ga morali predložiti v okviru prilagajanja podnebnim spremembam ali blažitve podnebnih sprememb?

Gozdarski projekti so upravičeni v okviru ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in ukrepov za blažitev podnebnih sprememb, ukrep pa lahko vpliva na prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev. V okviru ukrepov za blažitev podnebnih sprememb se glavni ukrepi osredotočajo na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in povečanje sekvestracije ogljika (in te vplive je treba meriti), medtem ko projekti prilagajanja izboljšujejo odpornost gozdov in se merijo različne vrste kazalnikov (kot je območje odpornejšega gozda).

VPRAŠANJE ŠT. 7. Področje ukrepanja CLIMA Naravni ponori ogljika – Ali se spodbujajo projekti, povezani s praksami gospodarjenja z morjem? Zdi se, da je razpis zelo osredotočen na zemljišča in odnose s SKP.

Področje uporabe 6 LIFE-2026-SAP-CLIMA-CCM – Zajema blažitev podnebnih sprememb

„Razvoj in izvajanje praks gospodarjenja z zemljišči in obalnimi območji, ki vplivajo na emisije in odvzeme ogljika, vključno z ohranjanjem in povečanjem naravnih ponorov ogljika v tleh in gozdovih ter shranjevanjem ogljika v izdelkih z dolgo življenjsko dobo“. Zato so vključene prakse gospodarjenja z morjem, čeprav ta vrsta ukrepov ni izrecno navedena med področji ukrepanja. Seznam področij

ukrepanja je zgolj okviren.

VPRAŠANJE 8. KŽM – Za obnovo šotišč so lahko konkretni ukrepi zelo dragi tudi za majhna območja – kako lahko upravičimo stroškovno učinkovitost?

Kot pri vsakem projektu morate zagotoviti čim več informacij, da opišete ukrepe projekta in njihove stroške, vpliv projekta, način ohranjanja rezultatov projekta itd. Predloge ocenijo zunanji strokovnjaki, ki se zavedajo stroškov različnih vrst dela, na podlagi predloženih informacij pa ocenijo tudi „stroškovno učinkovitost“ predlogov.

VPRAŠANJE 9. CCM: kakšne so posebnosti #4 „Povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov (...)“ v primerjavi s podprogramom za prehod na čisto energijo?

To možno področje ukrepanja je namenoma odprto za upoštevanje pristopa od spodaj navzgor razpisa LIFE SAP CLIMA. Vložniki lahko pri izbiri med podprogramom za ukrepe v zvezi s podnebjem in podprogramom za prehod na čisto energijo upoštevajo naslednje informacije:

- Trajno blago, kot so oprema, infrastruktura in prototip, je tradicionalno upravičeno v okviru LIFE SAP CLIMA (amortizacija ali celo celotni stroški, če so izpolnjeni nekateri pogoji). Zato bi razvoj, namestitev in preskušanje tehnologije, povezane z energijo iz obnovljivih virov, spadali v okvir razpisa LIFE SAP CLIMA.
- Nadnacionalnost: v okviru programa LIFE SAP CLIMA ni pogoja za nadnacionalno partnerstvo. Predlog lahko vloži en prosilec iz ene države. Dodatne točke za nadnacionalno sodelovanje se lahko dodelijo, vendar to ni pogoj.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali so energetsko intenzivne panoge v okviru mehanizma za krizno upravljanje v zvezi z energetsko intenzivnimi industrijami opredeljene nekje? Ali obstaja omejen seznam energetsko intenzivnih panog?

Prednostna naloga na področju energetsko intenzivnih industrij ostaja enaka kot v prejšnjih letih. Ni opredeljenega seznama, vendar menimo, da so industrijske panoge z visoko porabo energije in velikim potencialom prihranka energetsko intenzivne panoge. To vključuje na primer jeklarsko, aluminijasto, steklarsko, keramično, cementno in kemično industrijo. To je ne omejuje le na velike industrijske panoge, temveč bi se radi osredotočili na MSP z visoko porabo energije, ki bi lahko imela preobrazbeni učinek v svojih sektorjih.

VPRAŠANJE ŠT. 11: CCM: Ali je mogoče hkrati predložiti projekt, ki se osredotoča na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in onesnaževanja zraka?

Da, projekt v okviru je lahko usmerjen v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v industrijskem procesu, vendar ima dodaten učinek na zmanjšanje onesnaženosti zraka. Ta pristop bo omogočil predloge za „ponudbo dodatnih koristi in spodbujanje sinergij z drugimi področji politike, pomembnimi za doseganje ciljev okoljske in podnebne politike“ (merila za dodelitev – ustreznost).

VPRAŠANJE ŠT. 12: Teme pobude CLIMA – Promet ter teme v zvezi z letnim poročilom o izvajanju na področju krožnega gospodarstva in kakovosti življenja – Promet so pogosto podobne. Ali imate predloge za izbiro pravega?

Izbira pravega podprograma bi lahko temeljila na okoljskem problemu, ki se obravnava predvsem v posebnem okviru projekta. Če je glavna težava slaba kakovost zraka na določenem območju/mestu, na katerega je projekt usmerjen, ima projekt ustrezen cilj „kakovosti zraka“, onesnaževala zraka (npr. PM, NOx itd.) pa so glavni kazalniki za opis vplivov. V tem primeru je mogoče količinsko opredeliti tudi posredne koristi, povezane z blažitvijo toplogrednih plinov. Če pa je projekt na primer usmerjen v strategijo za blažitev podnebnih sprememb v določenem sektorju (npr. avtomobilski industriji), je primarni kazalnik zmanjšanje/izogibanje ekvivalentu CO2: v tem primeru bi lahko tema „Clima“ bolje ustrezala namenu projekta, zmanjšanje onesnaženosti zraka pa bi pomenilo dodatno korist. Nazadnje je to odločitev tožeče stranke.

VPRAŠANJE ŠT. 13: Kot je navedeno v razpisu, bi se morali projekti začeti na ravni tehnološke pripravljenosti 4–5 in končati na ravni tehnološke pripravljenosti 8–9. To pomeni, da razmišljamo o zelo dolgih projektih. Ali je to res cilj programa LIFE?

Projekti z ravnjo tehnološke pripravljenosti, nižjo od 4–5, ne spadajo na področje uporabe razpisa LIFE SAP CLIMA. Projekt se lahko začne tudi na ravni tehnološke pripravljenosti, ki je višja od 4–5. V vsakem primeru lahko projekt traja največ 10 let, kot je navedeno v razpisni dokumentaciji (oddelek 10).

VPRAŠANJE ŠT. 14: CLIMA GOV: zdi se, da je pri tovrstnih projektih težko doseči merljive rezultate. Ali obstajajo primeri preteklih projektov, ki kažejo, kako doseči merljiv učinek?

Neposredni učinki projektov GOV so na splošno večja ozaveščenost, znanje, spremenjeni vzorci potrošnje, okrepljeno usklajevanje institucij ali načrtov, vključevanje podnebnih ciljev v različne politike, boljše spremljanje ali izvrševanje. Te vplive lahko dokažete z anketami, spremenjenimi vzorci potrošnje, novo zakonodajo ali strategijami in načrti, ki so bili sprejeti/izvedeni. Podnebni in okoljski vplivi so pri projektih GOV na splošno posredni in so običajno vidni srednjeročno po koncu projekta.

VPRAŠANJE ŠT. 15. Ali program LIFE podpira razvoj orodij, storitev za podporo odločanju ali študij za povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam?

Da, to počne, predvsem pri temi GOV. Orodja ali študije za razvoj projektov morajo vključevati konkretne ukrepe, da se ta orodja izvajajo ali da se študije med trajanjem projekta uporabljajo pri oblikovanju/spremljanju politik.

VPRAŠANJE ŠT. 16. Ali lahko del sredstev programa LIFE uporabimo za podporo drugemu subjektu, ki razvija lokalno pobudo? Kakšni so pogoji?

Upoštevajte, da so bili stroški za finančno podporo tretjim osebam, ki so bili v okviru prejšnjih razpisov dovoljeni za nepovratna sredstva in nagrade (najvišji skupni znesek za finančno podporo tretjim osebam je 100.000 EUR; najvišji znesek na tretjo osebo v višini 20,0000 EUR) se v okviru sedanjega razpisa LIFE-2026-SAP-CLIMA ne uporablja več.

Pozorno preglejte razpisno dokumentacijo in se seznanite z vsemi drugimi ustreznimi spremembami.

VPRAŠANJE ŠT. 17. Želim razviti projekt, ki bo okrepil zmogljivosti za energijsko učinkovitost. Ali se moram prijaviti v okviru programa LIFE CET ali CLIMA Governance and Information?

Na splošno so zahteve programa LIFE CET bolj predpisujoče v smislu tem, obsega in partnerstva. GOV LIFE uporablja pristop od spodaj navzgor in omogoča večjo prožnost v smislu predlaganih ukrepov in obsega projekta (upravičeni so celo lokalni ukrepi). Obstajajo tudi razlike v stopnjah financiranja. V vsakem primeru preverite razpisno dokumentacijo obeh podprogramov, da ugotovite, kje se vaša zamisel najbolje ujema.

VPRAŠANJE ŠT. 18. Ali ima CLIMA-GOV upravičene stroške za opremo in infrastrukturo?

Da, vendar so take naložbe v okviru teme CLIMA-GOV precej omejene in izjemne.

VPRAŠANJE ŠT. 19. CLIMA GOV&INFO: kolikšen je skupni proračun, ki ga bo dodelila EU? In približno koliko projektov naj bi imelo ta proračun?

Okvirni proračun za temo CLIMA GOV za leto 2026 znaša 4 milijone EUR. Na podlagi izkušenj iz prejšnjih razpisov bodo verjetno financirani približno štirje projekti.

VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali so vodni projekti upravičeni v okviru upravljanja podnebnih sprememb in obveščanja o njih?

Projekti, povezani z vodo, so upravičeni v okviru upravljanja podnebnih sprememb in obveščanja o njih. Glede na njegove posebnosti lahko svoj projekt oblikujete v okviru ustreznih področij, kot je 1. Ozaveščanje, spodbujanje sprememb vedenja in podpiranje dejavnosti evropskega podnebnega pakta ter 2. Zelene spretnosti in krepitev zmogljivosti za izvajanje politik za blažitev podnebnih sprememb in

prilagajanje nanje.

VPRAŠANJE ŠT. 21. Kaj so projekti pred komercializacijo in ali zanje veljajo posebne zahteve?

Projekti pred komercializacijo so standardni akcijski projekti (Standard Action Projects – SAP), katerih cilj ni le zagotoviti izboljšane okoljske rešitve, temveč tudi zagotoviti, da družba na splošno in zlasti gospodarstvo takšne rešitve sprejme z izrecnim tržno usmerjenim pristopom.

Ni posebnih zahtev glede tega, kdo bi moral biti upravičenec koordinator, vendar se pričakuje, da bo v konzorcij vključeno vsaj eno podjetje, ki lahko zagotovi izvajanje tržnega pristopa (čeprav to ni formalno zahtevano).

V navodilih v standardnih obrazcih za vlogo so navedene posebne zahteve za projekte pred komercializacijo (npr. ciljna proizvodna zmogljivost bi morala biti industrijska/komercialna že med projektom), zato je treba tem posebnim zahtevam nameniti posebno pozornost.

Kot velja za vse projekte SAP, morajo tudi projekti pred komercializacijo vključevati obvezen delovni sklop, imenovan „trajnostnost, ponavljanje in izkoriščanje rezultatov projekta“, v katerega bodo običajno vključene vse dejavnosti, namenjene doseganju trga, ter obvezen poslovni načrt z rezultati, vključno s posnemanjem.

3. Strateški (integrirani/naravni) projekti (**SIP/SNaP**)

VPRAŠANJE 1: Kdo lahko zagotovi pomoč in informacije o strateških integriranih projektih in projektih za naravo v moji državi?

Nacionalne kontaktne točke LIFE c in zagotavljanje smernic prijaviteljem. Da bi povečali možnosti za uspešne vloge in zlasti preprečili nenamerno konkurenco med projekti s podobnimi cilji, se potencialne prosilce spodbuja, da izkoristijo to pomoč.

Poleg tega se je mogoče obrniti tudi na enoti LIFE v GD za okolje in agenciji CINEA, da zagotovita smernice o morebitnih konceptih projektov. Prosimo, pišite na e- naslov CINEA-LIFE-ENQUIRIES@ec.europa.eu

Poleg tega lahko nepovratna sredstva zaHYPERLINK "https://cinea.ec.europa.eu/life-calls-proposals-2026_en" tehnično pomoč pomagajo financirati pripravo predlogov strateških projektov.

VPRAŠANJE 2: Sem subjekt, registriran v državi, ki sodeluje v programu LIFE in ni država članica EU, in nameravam oddati vlogo za sedanji dvostopenjski razpis LIFE-STRAT-NAT-SNAP. V kolikšni meri bi morala biti politika ali zakonodaja EU na področju narave in/ali biotske raznovrstnosti obravnavana v načrtu ali strategiji, h kateri se nameravam usmeriti s strateškim načrtom za naravo: Ali se mora načrt izrecno sklicevati na ustrezno politiko/zakonodajo?

V razpisnem dokumentu LIFE-STRAT je navedeno:

„*V okviru podprograma za naravo in biotsko raznovrstnost:*

Cilji so usmerjeni v izvajanje naslednjih vrst načrtov, strategij ali akcijskih načrtov, ki jih zahteva posebna okoljska zakonodaja ali politika EU:

— prednostni okviri ukrepanja *(PAF) v skladu s členom 8 Direktive 92/43 o habitatih in*

— *drugi načrti ali strategije, ki jih na mednarodni, nacionalni, regionalni ali večregionalni ravni sprejmejo organi za naravo in biotsko raznovrstnost ter s katerimi se izvaja politika ali zakonodaja EU na področju narave in/ali biotske raznovrstnosti ter ki vključujejo posebne in merljive ukrepe ali cilje z jasnim časovnim razporedom in proračunom*.

Strateški načrti za Evropo bi morali biti namenjeni celovitemu izvajanju ciljno usmerjenega načrta/strategije/akcijskega načrta in skupaj z dopolnilnimi ukrepi, potrebnimi za doseganje celovitega izvajanja, odpraviti vse preostale upravne, finančne, strukturne in druge ovire za njegovo izvajanje.

Podpirati bi morale načrt/strategijo/akcijski načrt na velikem ozemeljskem območju, tj. na regionalni, medregionalni, nacionalni ali nadnacionalni ravni. Običajno bi jih moral usklajevati organ, pristojen za izvajanje načrta/strategije/akcijskega načrta (glej zahteve glede sestave konzorcija v oddelku 6), vključevati pa morajo deležnike, ki so ključni za njegovo uspešno izvajanje.“

Glede na to, da zakonodaja EU, zlasti direktiva o habitatih, v državi, ki sodeluje v programu LIFE, ne velja, mora morebitni ciljno usmerjeni načrt/strategija ustrezati drugemu merilu. Takšni načrti/strategije sledijo enakim ali podobnim načelom in ciljem politike in zakonodaje EU na področju narave in biotske raznovrstnosti. Osredotočajo se lahko na naslednje možnosti, če bi tak projekt izpolnjeval vse druge pogoje v zvezi z obsegom, konzorciji, dopolnjevanjem itd.:

- **Smaragdna mreža:** Ker v štirih državah, pridruženih programu LIFE, ni omrežja Natura 2000, je smaragdno omrežje, vzpostavljeno na podlagi Bernske konvencije, na splošno sprejemljiva alternativa. V skladu s tem bi lahko bili nekateri načrti, povezani s smaragdnim omrežjem, sprejemljiva tarča strateških projektov za naravo.

- **Mednarodni akcijski načrti za vrste ali načrti upravljanja**, sprejeti z Bernsko konvencijo in drugimi mednarodnimi konvencijami, kot sta AEWA ali CMS, ki prav tako lahko izpolnjujejo pogoje.

- **Drugi načrti/strategije, s katerimi se izvaja politika EU na področju biotske raznovrstnosti** v državah, pridruženih programu LIFE (npr. za doseganje enakih ali podobnih ciljev v teh državah).

Upoštevajte, da je zgornji seznam neizčrpen.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Kaj naslednja izjava pomeni za razvrstitev države članice, ki že ima strateški projekt, financiran v okviru sedanjega programa LIFE? „V primeru pomanjkanja proračunskih sredstev za financiranje vseh predlogov, ki so dosegli minimalni prag, bodo pri razpisih SIP/SNaP imeli prednost predlogi držav članic, ki še nimajo projekta SIP ali SNaP, financiranega v okviru posebnega podprograma“?

To pomeni, da če ni dovolj proračunskih sredstev za financiranje vseh predlogov, ki izpolnjujejo minimalne zahteve, bodo imeli prednost tisti predlogi iz držav članic, ki še nimajo strateškega projekta (SIP ali SNaP), financiranega v okviru istega podprograma (Narava, okolje ali podnebje) v sedanjem programu LIFE za obdobje 2021–2027. Na primer, če bi država članica dobila SNaP, bi imela v prihodnjem razpisu manjšo prednost pri novem SNaP. Ta nižja prednostna naloga pomeni, da bi bil njen predlog razvrščen po morebitnih sprejetih predlogih držav članic, ki še nimajo strateškega načrta za naravo. Če pa ta država članica predloži predlog SIP v okviru drugega podprograma in tam še nima SIP, se uporabi običajna razvrstitev na podlagi točk.

To načelo se uporablja za klice SIP in SNaP. Projekti, usmerjeni v nadnacionalni načrt ali strategijo (ki vključuje več kot en pristojni organ države članice), ne bodo razvrščeni kot projekti, ki pripadajo kateri koli posamezni državi članici, in se zato ne bodo upoštevali pri nižjem prednostnem merilu.

- .1. Prva faza (zapisnik o konceptu)

V okviru programa LIFE **dvostopenjski postopek predložitve**, ki vključuje – fazo 1: Konceptni dokument in faza 2: Celotni predlog – **se uporablja izključno za strateške projekte za naravo in strateške integrirane projekte.**

Zahteve za vsako fazo so podrobno opisane v oddelkih v nadaljevanju:

VPRAŠANJE 1: Ali lahko projekti SNaP/SIP obravnavajo več kot en načrt?

Da, dovoljene so. En SIP je lahko usmerjen v več kot en načrt. Zahteva se, da mora biti vsaj eden od ciljnih načrtov ali strategij na seznamu upravičenih načrtov in strategij, kot je navedeno v poglavju 2 razpisnega dokumenta, cilj projekta pa mora biti njegovo celovito izvajanje ob usklajevanju/mobilizaciji drugih skladov poleg LIFE.

VPRAŠANJE 2: Pripravljamo predlog, katerega cilj je izvajanje več kot enega upravičenega načrta/strategije, vendar spletni predlog omogoča nalaganje samo ene datoteke PDF. Kako lahko naložimo ali damo na voljo vse ciljno usmerjene načrte/strategije?

Dejansko obstaja omejitev v zvezi z informacijsko tehnologijo, v skladu s katero je mogoče naložiti samo eno datoteko PDF kot ciljno usmerjen(-e) načrt(-e), zato predlagamo dve rešitvi:

- Indeks pripravite in ga skupaj s ciljnimi načrti/strategijami združite v 1 v formatu pdf in ga predložite,
- Ali pa naložite datoteko PDF, ki vključuje povezavo za prenos vseh ciljnih načrtov/strategij.

Prednost bi imela prva možnost, zato so načrti/strategije že naloženi v sistem eGrants, vendar bi bila sprejemljiva tudi druga.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali je v konzorciju SIP/SNaP obvezno več upravičencev? Ali lahko v drugo fazo vključimo dodatne upravičence/povezane/pridružene partnerje, ki še niso bili predvideni v prvi fazi? Ali je mogoče spremeniti vlogo (koordinator/upravičenec/povezani/pridruženi partner) deležnika med prvo in drugo fazo?

Minimalno število upravičencev je dva, eden od njih pa bi moral biti organ, odgovoren za izvajanje ciljno usmerjenega načrta/strategije/akcijskega načrta. Glej tudi vprašanje v nadaljevanju.

V drugo fazo lahko vključite dodatne upravičence/povezane/pridružene partnerje in tudi spremenite vlogo deležnika med prvo in drugo fazo. Vendar morajo biti te spremembe v vaši prijavi v fazi 2 dobro utemeljene.

VPRAŠANJE ŠT. 4: V navodilih je v oddelku 3.2 „Prispevek deležnikov" navedeno „Priloge s podpornimi izjavami, da se dokažeta vrsta in raven že zagotovljene zaveze (če obstaja)", na strani 44 dokumenta z razpisom za zbiranje predlogov pa se podporne izjave uporabljajo samo v fazi 2. Ali moramo vključiti tiste, ki jih imamo v prvi fazi?

V 1. fazi ne vključite pisem o podpori.

VPRAŠANJE 5. Razčlenitev proračuna: v prejšnjih razpisih za integrirane projekte LIFE je bil v predlogu za prvo fazo (prejšnji konceptualni dokument) naveden skupni proračun projekta brez razlikovanja med kategorijami stroškov ali upravičenci. Ali se še vedno uporablja na enak način ali je treba zagotoviti razčlenitev?

V fazi 1 boste morali izpolniti preglednico „3 – Proračun" na obrazcu A in za vsakega upravičenca navesti oceno skupnega proračuna po stroškovnih kategorijah. Glej preglednico na strani 9 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/temp-form/af/af_life-https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/temp-form/af/af_life-sip-snap_en.pdf sip-snap_en.pdf.

VPRAŠANJE ŠT. 6: Ali lahko del B predloge vloge za konceptni dokument presega omejitev 45 strani?

Ne. Pri nalaganju dela B obrazca vloge za dokument o konceptu ocenjevalci ne bodo videli strani, ki presegajo to omejitev (torej bodo izgubljene).

VPRAŠANJE ŠT. 7. V skladu z razpisnim dokumentom „bi moral nacionalni organ, pristojen za načrt/strategijo/akcijski načrt, načeloma sodelovati v konzorciju kot koordinator. V dobro utemeljenih primerih ne sme sodelovati kot koordinator, vendar mora biti v vsakem primeru del konzorcija." Vendar so v moji državi članici za pripravo načrta/strategije odgovorni različni organi in več akterjev, ki so odgovorni za njeno izvajanje. Kako naj se lotimo tega vprašanja?

Upoštevajte, da je v razpisni dokumentaciji kot cilj poudarjeno izvajanje načrta (ne priprava). Zato bi moral biti projekt zasnovan ob upoštevanju tega dolgoročnega cilja, v dokumentu o konceptu/celotnem predlogu pa bi moralo biti jasno pojasnjeno, kateri organ ali organi so odgovorni za celovito izvajanje ter kakšna je vloga drugih organov in deležnikov pri izvajanju načrta. Ta delež odgovornosti bi se moral ustrezno odražati tudi v projektnem partnerstvu. Čeprav lahko obstaja samo en koordinator, bi morali biti v idealnem primeru kot upravičenci vključeni drugi akterji, odgovorni za izvajanje delov načrta.

V zvezi s tem bodite pozorni na naslednje merilo za upravičenost iz oddelka 9 razpisnega dokumenta: *vključevanje ključnih deležnikov.* Pri pripravi projektne vloge in intervencijske logike je pomembno zagotoviti, da so v projekt vključeni vsi deležniki, ki so ključni za izvajanje načrtov.

VPRAŠANJE 8. V razpisu za zbiranje predlogov omenjate oceno finančnih in operativnih zmogljivosti prosilcev. Ali se finančna in operativna zmogljivost ocenjujeta v predlogih za prvo fazo? Če je odgovor pritrdilen, kako se to izvaja?

Kar zadeva finančno zmogljivost, se v fazi 1 ne opravi nobeno preverjanje. Kar zadeva operativno zmogljivost, so edini pregledi, opravljeni v fazi 1, „groba" ocena konzorcija, da se najprej ugotovi, ali je vključen pristojni organ za izvajanje ciljnega načrta/strategije, in da se ugotovi, ali so vključeni tudi subjekti, ki so najpomembnejši za izvajanje delovnih sklopov.

VPRAŠANJE 9. Kaj v praksi pomeni „velika ozemeljska pokritost", predvidena za SIP/SIP v primeru načrtov ravnanja z odpadki? Ali bi se lahko SIP/SNaP izvajal v nekaterih ločenih provincah ali pa bi moral biti geografsko enotno/neprekinjeno območje?

Prosilec se sam odloči, katere regije ali province bodo zajete v SIP/SNaP, vendar morajo spadati na območje, ki ga zajemajo načrti, na katere je projekt usmerjen.

VPRAŠANJE ŠT. 10: Če partnerji SIP/SNaP pripravljajo tudi vloge za standardne projekte ukrepov (SAP) programa LIFE in projekte programa Obzorje Evropa, vzporedno s SIP/SNaP, ali bo ta sinergija prispevala k pozitivni oceni SIP/SNaP? Ali je omemba dopolnjevanja med SIP/SNaP in aplikacijo SAP potrebna ali ne? Kje in kako bi bilo treba poročati o njem v prvi fazi (zapisnik o konceptu)?

Za predloge SIP/SNaP se spodbuja sinergija z drugimi skladi EU. Čeprav je seveda dobro zagotoviti dopolnjevanje med strateškim naložbenim projektom/strateškim načrtom za naravo programa LIFE in tekočim/prihodnjim projektom strateškega akcijskega načrta LIFE, bi bilo pozitivno ocenjeno predvsem dopolnjevanje z ukrepi, ki se financirajo iz drugih skladov EU (vključno s skladi programa Obzorje Evropa, skladi za regionalni razvoj itd.).

V fazi 1 je treba informacije navesti v delu B dokumenta o konceptu pod točko „5. Dopolnilno financiranje“.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Za nacionalne načrte: kaj bi se štelo za dopolnilne ukrepe v tako velikem obsegu?

Na splošno je dopolnilni ukrep vsak ukrep, ki ni vključen v strateški načrt za naravo/strateški naložbeni načrt in prispeva k izvajanju načrtov. Opredelitev je enaka ne glede na to, ali je obseg načrta nacionalen ali ne.

Na primer, pri SIP, usmerjenem v načrt za kakovost zraka na nacionalni ravni, bi lahko bil dopolnilni ukrep zamenjava starih kotlov z novimi, ki manj onesnažujejo okolje, na nacionalni ravni z uporabo nacionalnih sredstev ali sredstev EU, ki niso sredstva LIFE. Ali za SIP, ki je usmerjen v načrte upravljanja povodij, ki zajemajo celotno državo, lahko dopolnilni ukrepi vključujejo na primer odstranitev vseh hidromorfoloških ovir ali vzpostavitev in obnovo mokrišč.

Več primerov je na voljo na spletiščih tekočih integriranih projektov, ki so na voljo v podatkovni zbirki projektov LIFE na naslovu https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search.

VPRAŠANJE ŠT. 12: Ali se lahko konceptualni dokument nanaša na okoljski ali podnebni načrt ali strategijo ali časovni načrt, ki še ni bil dogovorjen z Evropsko komisijo ali še ni bil sprejet?

Kot je navedeno v razpisnem dokumentu, mora prosilec, če do uradnega sprejetja ni prišlo v času predložitve konceptnega dokumenta, pojasniti status sprejetja in dokazati, da bo do tega sprejetja prišlo pred rokom za predložitev celotnega predloga SIP/SNaP.

VPRAŠANJE ŠT. 13: V skladu z razpisnim dokumentom bi si bilo treba v okviru SIP/SNaP prizadevati za celovito izvajanje ciljno usmerjenega načrta ali strategije. Vendar je glede na široko področje uporabe strategije, na katero se nameravamo osredotočiti, bolj realistično, da se osredotočimo le na del strategije. Ali je dovoljena?

Dolgoročni cilj vsakega SIP/SNaP bi moralo biti polno izvajanje ciljno usmerjene strategije/načrta. Zato so bili uvedeni integrirani projekti, da bi spodbudili celovito izvajanje načrtov in strategij ter državam članicam pomagali pri izpolnjevanju te ambiciozne naloge.

Zaradi omejenega proračuna SIP/SNaP večine strategij ni mogoče v celoti izvesti samo s proračunom LIFE. Zato so dopolnilni ukrepi zelo pomembni in se številni doslej financirani strateški projekti/strateški projekti za naravo osredotočajo na odpravo ovir za izvajanje celotne strategije (s krepitvijo zmogljivosti, pripravo načrtov upravljanja, sodelovanjem deležnikov itd.), namesto da bi se osredotočali na eno temo strategije.

Vendar je mogoče razviti tudi SIP/SNaP, ki se osredotoča na en element strategije in ga uporablja kot sredstvo za doseganje preostalih ciljev navedene strategije. V takem primeru bi moral biti v dokumentu o konceptu tak pristop jasno utemeljen, ocenjevalce pa bi bilo treba prepričati, da bo celoten načrt kljub tej ožji usmeritvi na koncu izveden.

VPRAŠANJE ŠT. 14: V naši državi članici imamo obsežen načrt/strategijo, ki zajema različne sektorje. Ali bi bilo primerno imeti SIP/SNaP z enim ali dvema konkretnima ukrepoma, povezanima z vsakim od teh področij? In nato dopolnilne ukrepe, ki se nanašajo na vsako področje? Ali pa bi se to lahko štelo za nezadostno skladno za SIP/SNaP?

Ključni cilj SIP/SNaP je celovito izvajanje upravičene strategije/načrta. Če vaša strategija zajema več sektorjev, bi radi v svoji vlogi videli, kako se bo strategija izvajala za vsak sektor, bodisi z ukrepi, vključenimi v SIP/SNaP, bodisi z dopolnilnimi ukrepi. To ne pomeni, da bo sam SIP/SNaP zajemal vse ukrepe, predvidene v načrtu, in razumemo, da se bo večina ukrepov izvajala z dopolnilnim financiranjem.

Razmislite lahko tudi o razpoložljivosti sredstev za dopolnilne dejavnosti. Za dejavnosti v nekaterih sektorjih bo morda lažje mobilizirati dopolnilno financiranje, za druge pa bo to morda težje, pri čemer se lahko po potrebi celo odločite, da boste iz SIP/SNaP samih (financiran iz LIFE) krili več ukrepov iz teh sektorjev. V tem smislu je lahko pomen SIP/SNaP, vendar ni nujno, enakomerno porazdeljen med vse sektorje, zajete v strategiji, odvisno od posebnih okoliščin v vaši državi članici.

VPRAŠANJE ŠT. 15. Želeli bi zaprositi za SIP za blažitev podnebnih sprememb. Pri pripravah na obravnavo vidikov blažitve podnebnih sprememb v skladu z razpisnim dokumentom pa ugotavljamo, da bi bilo treba za večjo uspešnost projekta vključiti tudi majhno število ukrepov, povezanih s prilagajanjem podnebnim spremembam. Ali bi bili taki ukrepi upravičeni do financiranja iz programa LIFE SIP?

Če so prilagoditveni ukrepi vključeni v načrt ali strategijo, ki bi jo obravnaval vaš SIP, je povsem prav, da se ti ukrepi vključijo v projekt (ali po možnosti zajamejo z dopolnilnimi ukrepi).

Če so ti ukrepi povezani s projektom, tj. če bi na primer izboljšali projekt ali če bi bil projekt brez njih manj učinkovit, je prav, da se ti ukrepi predlagajo. Vendar bi bilo treba zagotoviti jasno utemeljitev, da bi lahko ocenjevalci razumeli, kakšna je dodana vrednost vključitve teh ukrepov in kako podpirajo cilje projekta.

VPRAŠANJE ŠT. 16. Kakšna je razlika med strategijami in časovnimi načrti v primeru strateških načrtov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, namenjenih nacionalnim, regionalnim ali panožnim/sektorskim strategijam ali časovnim načrtom za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov?

Sporočilo o načrtu za konkurenčno gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika do leta 2050 spodbuja industrijske sektorje, naj pripravijo načrte za nizkoogljično gospodarstvo, v katerih bo analizirano, kako lahko posamezne industrije prispevajo k doseganju ciljev EU za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje do leta 2050. To so časovni načrti, ki jih je treba izvesti v okviru strateških integriranih projektov. Primeri sektorskih časovnih načrtov, ki obstajajo v okviru časovnega načrta za leto 2050 in bi se lahko izvajali v okviru strateških načrtov ukrepov LIFE za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, vključujejo:

a. časovni načrt za keramično industrijo
b. časovni načrt za kemijsko industrijo
c. časovni načrt za jeklarsko industrijo.

V nasprotju z načrti ali strategijami, kot je strategija prilagajanja ali načrt upravljanja povodja, ki jih vodijo in jih bodo sprejeli javni organi, bo industrijske načrte z nizkimi emisijami ogljika sprejela industrija sama. Poleg tega se SIP, ki izvajajo take časovne načrte, spodbujajo v skladu z aktom Unije „Sporočilo o časovnem načrtu za leto 2050“, medtem ko je na primer SIP, ki izvaja načrt upravljanja povodja v okviru podprograma za okolje, načrt, ki ga zahteva posebna okoljska zakonodaja Unije.

VPRAŠANJE ŠT. 17. Kakšna je porazdelitev plačil EU med trajanjem projekta SNaP/SIP?

Prvo predhodno financiranje znaša 20 % (po podpisu sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev), nato

pa se izvede vmesno plačilo dejanskih stroškov, nastalih tri mesece po koncu vsake faze, pri čemer vsota plačil pred fazo končnega poročila ne sme presegati 80 % najvišjega zneska nepovratnih sredstev LIFE. Končno se plačilo razlike izvede ob koncu projekta.

VPRAŠANJE ŠT. 18. Ali se lahko kaskadna nepovratna sredstva (finančna podpora tretjim osebam) vključijo v SIP/SNAP? Prosimo, da pojasnite naslednji stavek iz smernic: „stroški finančne podpore tretjim osebam: dovoljeno za nepovratna sredstva in nagrade; najvišji skupni znesek finančne podpore tretjim osebam 200 000 EUR; najvišji znesek na tretjo osebo 60 000 EUR, razen če je potreben višji znesek, ker bi bilo sicer cilj ukrepa nemogoče ali pretirano težko doseči, kar je ustrezno utemeljeno v prijavnem obrazcu.“

Kaskadna nepovratna sredstva so možni upravičeni stroški v okviru programa LIFE v naslednji obliki: 60 000 EUR na tretjo osebo do zgornje meje skupnega zneska 200 000 EUR za vsa nepovratna sredstva. To pomeni, da bi se lahko 6 takih nepovratnih sredstev v višini 30 000 EUR štelo za upravičene stroške ali morda 10 nepovratnih sredstev v višini 20 000 EUR ali katera koli druga konfiguracija, ki vam bo omogočila upoštevanje omejitve 60 000 EUR na nepovratna sredstva, ne da bi pri tem presegli skupne stroške v višini 200 000 EUR za vsoto vseh nepovratnih sredstev.

V izjemnih primerih se lahko za določeno tretjo osebo sprejme znesek, višji od 60 000 EUR, če se dokaže, da bi bilo sicer cilj ukrepa (projekta) nemogoče ali pretirano težko doseči.

Če predvidena kaskadna nepovratna sredstva ne izpolnjujejo zgoraj navedenih meril, jih ni mogoče šteti za upravičene stroške projekta. V takem primeru bi lahko vložnik morda razmislil, ali bi lahko bili zajeti z dopolnilnimi ukrepi SIP-SNaP.

VPRAŠANJE ŠT. 19. Ali obstaja največja dovoljena razlika v proračunu med proračunom v fazi dokumenta o konceptu in končnim predlogom za projekt SIP/SNaP?

Ni fiksnega zneska ali odstotne razlike, če pa razlika v skupnem proračunu preseže 10 %, se bo med ocenjevanjem teh sprememb opravil temeljitejši pregled. Primeri, ki se jim je treba izogniti, so lahko na primer:

I. Znatno zmanjšan proračun zaradi znatnega zmanjšanja ambicij projekta; ti lahko pričakuje, da bodo ocenjevalci to označili in kaznovali v okviru merila za dodelitev 2 (učinek).

II. Proračun se je znatno povečal, vendar so ambicije projekta še vedno podobne konceptualnemu dokumentu faza, s čimer se zmanjša njena stroškovna učinkovitost.

Na splošno se bo v primeru proračunskih sprememb ocenila stroškovna učinkovitost, ki se bo primerjala s tisto v fazi dokumenta o konceptu.

Za strateške načrte za naravo glej ocene proračuna, dodeljenega strateškim načrtom za naravo po državah članicah, v večletnem delovnem programu, strani 21–22. Za enotne informacijske točke je na strani 24 večletnega delovnega programa navedeno okvirno financiranje EU v višini 12 milijonov EUR na projekt. Običajno navedemo tudi povprečni (pričakovani) proračun v uradnem obvestilu o rezultatih ocenjevanja, poslanem vložnikom, ki so uspešno prestali fazo dokumenta o konceptu.

VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali je v dokumentu o konceptu določeno omejeno število rezultatov za celoten projekt?

Ne, take omejitve ni. Še zlasti:

- V fazi dokumenta o konceptu v oddelku 3 (Izvajanje) prijavnega obrazca (del B) izpolnite le oddelka 3.1 (Delovni načrt) in 3.2 (Prispevek deležnikov) ter zagotovite širšo sliko delovnega načrta in njegovih delovnih sklopov, pri čemer navedite le ključne rezultate/rezultate vsakega delovnega sklopa (vložniki bi se sicer lahko srečali z vprašanji omejitve strani).

- V fazi popolnega predloga (2. faza) boste morali izpolniti tudi preostale pododdelke oddelka 3, zlasti podroben opis vsakega delovnega sklopa, ki v zvezi z mejniki in rezultati vključuje navodilo, da morate za določen delovni sklop omejiti število rezultatov na največ 10–15 za celoten projekt.

VPRAŠANJE ŠT. 21. Poročanje o kazalnikih: ali moramo v strateške integrirane projekte/strateške projekte za naravo vključiti dopolnilne ukrepe?

Upravičenci SIP/SNAP bodo morali med trajanjem projekta trikrat poročati (kmalu po začetku, sredi obdobja in v fazi končnega poročanja) v spletnem orodju s kazalniki projektov LIFE (LPI). Upravičenci bodo morali poročati o učinkih, ki ne izhajajo le iz financiranja programa LIFE, temveč tudi iz dopolnilnega financiranja, pri čemer bodo morali, kadar je to mogoče, razlikovati med njimi.

3.2. Druga faza (celoten predlog)

Pozorno preberite vprašanja in odgovore iz prve faze (zapisnik o konceptu), saj so številni pomembni tudi za drugo fazo (celoten predlog).

Splošna vprašanja

VPRAŠANJE 1: Ali dobro razumem, da se bo v okviru merila za dodelitev „učinek“ pri oceni celotnega predloga projekta upošteval le neposredni učinek SIP/SNaP programa LIFE?

Ne. Učinek se bo meril z vrednotenjem več dejavnikov. Za vsako vrsto SIP/SNaP ti dejavniki vključujejo pričakovano raven izvajanja ciljnega načrta/strategije/časovnega načrta kot neposredno posledico ukrepov, predvidenih v SIP/SNaP, ali prek dopolnilnih ukrepov, financiranih z drugimi sredstvi, mobiliziranimi vzporedno s SIP/SNaP. Vendar se bosta upoštevala neposredni učinek samega SIP/SNaP in posredni učinek, ki izhaja iz ukrepov, izvedenih v okviru projekta SIP/SNaP. Pri vlogah za načrte za trajnostno naravo, usmerjenih v prednostne okvire ukrepanja, se bo na primer pri oceni upoštevalo splošno pričakovano izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatov, pri strateških načrtih za vodo pa splošni vpliv v smislu obravnavanja pomembnih neobravnavanih pritiskov ali izboljšav v smeri dobrega stanja/potenciala iz okvirne direktive o vodah.

VPRAŠANJE 2: Ali lahko predložimo vlogo za celoten predlog SIP/SNaP, če ciljno usmerjeni načrt/strategija/akcijski načrt še ni bil odobren?

V fazi popolnega predloga (zadnjič do predložitve popolnega predloga) bi morali ciljno usmerjeni načrt/strategijo/akcijski načrt odobriti ustrezni organi v vaši državi. Poleg tega, če ima ciljni načrt/strategija/akcijski načrt pravno obveznost, da se predloži Evropski komisiji, bi ga morala Evropska komisija pregledati in šteti vsaj za sprejemljivega.

Izjema: če novi ciljni načrt še ni sprejet, vendar velja njegova prejšnja različica (npr. načrt, ki je začel veljati leta 2015 in se še vedno uporablja, dokler ga ne nadomesti novi načrt), navedite veljavni načrt in najnovejši osnutek novega načrta. V tem primeru pojasnite stanje v zvezi z načrti v delu B vašega prijavnega obrazca, da ga bo mogoče ustrezno obravnavati in oceniti.

VPRAŠANJE ŠT. 3. Ali bi morali v zvezi z datumom začetka projekta šteti, da je december 2027 v skladu s smernicami?

Kot je navedeno v oddelku 10 razpisnega dokumenta, bosta datum začetka in trajanje projekta določena v sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev, datum začetka pa bo običajno po podpisu sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, kar se dejansko pričakuje od novembra do decembra 2027.

Zato v idealnem primeru predlagamo, da se kot datum začetka določi januar 2028. Kljub temu se lahko iz ustrezno utemeljenih razlogov izjemoma odobri retroaktivni datum začetka, vendar ne pred datumom predložitve predloga.

VPRAŠANJE ŠT. 4: Ali na tej stopnji obstaja možnost povečanja obsega projekta SIP/SNaP, da se

omogoči čim popolnejše izvajanje ciljno usmerjenega načrta, kar bi posledično privedlo do povečanja zahtevanega zneska financiranja EU s približno 20 milijonov EUR na najvišji znesek, dodeljen naši državi, tj. 30 milijonov EUR?

Obseg in proračun lahko povečate, vendar upoštevajte naslednje:

- Dodatne dejavnosti morajo biti jasno usmerjene v izvajanje ciljnega načrta.
- Stroškovna učinkovitost mora biti dobro utemeljena.
- Na splošno morate dobro utemeljiti te bistvene spremembe. Izvedene spremembe ne bi smele biti take, da bi bil konceptualni dokument neuspešen, če bi bil predstavljen skupaj s temi spremembami.
- V preteklosti je bilo predlogom LIFE (tradicionalnim projektom) dovoljeno povečati proračun za največ 10 % od dokumenta o konceptu do faze celotnega predloga, če pa bi bil ta prag presežen in bi bil predlog izbran, bi se nepovratna sredstva zmanjšala na ta prag. Čeprav je morda nekoliko več prožnosti za strateške integrirane projekte/strateške projekte za naravo, odvisno od razpoložljivega proračuna, števila in kakovosti prejetih predlogov, bo za vaš predlog, če bo uspešen, morda treba zmanjšati nepovratna sredstva, zahtevana v pripravljalni fazi sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, če povečate proračun, kot ga predlagate. Prosimo, da to upoštevate pri oddaji predloga.
- Vsekakor je pred oddajo predloga zelo priporočljivo, da se z vsemi zadevnimi potencialnimi prosilci za strateški načrt za naravo (drugimi organi, odgovornimi za izvajanje ciljno usmerjenega načrta, ustreznimi resornimi ministrstvi itd.) pogovorite o najučinkovitejši uporabi nacionalnih dodelitev vaše države za obdobje 2021–2027. Nacionalne kontaktne točke programa LIFE bi lahko imele ključno vlogo pri spodbujanju takih razprav.

VPRAŠANJE 5. Ali je dovoljeno dodati partnerje v drugi fazi postopka prijave?

Da, konzorcij se lahko okrepi z dodatnimi upravičenci, če je to dobro utemeljeno in potrebno za doseganje ciljev projekta.

V.6 Sedanji prednostni okvir ukrepanja za N2000 je bil sprejet za obdobje 2021–2027, vendar se pripravlja nacionalni načrt za obnovo narave, ki ga bo morala Evropska komisija revidirati in potrditi (verjetno ne do sredine leta 2027). Če želimo predložiti predlog strateškega nacionalnega akcijskega načrta za razpis za leto 2026 ali 2027 in nacionalni načrt za okrevanje in odpornost še ni sprejet, kateri je najboljši način za nadaljnje ukrepanje? Ali bi bil predlog, ki se osredotoča na sedanji prednostni okvir ukrepanja, sprejemljiv?

Namen nacionalnih načrtov za obnovo narave, ki izhajajo iz uredbe o obnovi narave, je zagotoviti tudi informacije o ocenjenih finančnih potrebah in ukrepih za izvajanje omrežja Natura 2000, zato bodo nasledili prednostni okvir ukrepanja, ki izhaja iz direktive o habitatih. Ker sedanji prednostni okviri ukrepanja zajemajo obdobje 2021–2027 in so bili že uradno sprejeti v skoraj vseh državah članicah (ali regijah), se lahko dejansko uporabijo kot podlaga za strateški načrt za naravo v kombinaciji s prihodnjim nacionalnim načrtom za okrevanje in odpornost. Področje uporabe nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost se bo v veliki meri prekrivalo s področjem uporabe prednostnega okvira ukrepanja, kar pomeni, da bodo prednostne naloge in ukrepi, predpisani v prednostnem okviru ukrepanja, še naprej prisotni v nacionalnih programih reform in bodo lahko predmet prihodnjih predlogov za strateški načrt za naravo.

V primeru strateških načrtov za naravo, usmerjenih v izvajanje prihodnjih načrtov za okrevanje in odpornost, lahko ob predpostavki, da obstaja uradno sprejet prednostni okvir ukrepanja, in ob upoštevanju, da so strateški načrti za naravo zasnovani po fazah, sprejmemo naslednji pristop za premostitev obdobja do začetka veljavnosti nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost:

- Prva faza strateškega načrta za naravo bi lahko bila usmerjena v izvajanje prednostnega okvira

ukrepanja za obdobje 2021–2027, naslednja faza pa bi bila usmerjena v prihodnji NNRR.

- V skladu s tem bi morali vlagatelji skupaj s popolnim predlogom predložiti sprejeti prednostni okvir ukrepanja in potrdilo pristojnega organa, odgovornega za pripravo nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost, v katerem je navedeno, da bodo ukrepi/cilji prednostnega okvira ukrepanja, pomembni za nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, ohranjeni tudi v nacionalnem načrtu za okrevanje in odpornost. Če je osnutek nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost takrat na voljo, ga je treba predložiti tudi.
- Po sprejetju nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost se lahko tekoči strateški načrt za naravo spremeni v zvezi z drugo fazo, da se ustrezni delovni sklopi po potrebi prilagodijo nacionalnemu načrtu za okrevanje in odpornost.

VPRAŠANJE ŠT. 7. Projekt bo vključeval ukrepe zunaj omrežja Natura 2000 ali drugih nacionalnih/regionalnih zavarovanih območij (npr. izboljšanje pogojev na območju hranjenja ciljne vrste). Ali se lahko tovrstni ukrepi financirajo iz strateških projektov za naravo programa LIFE?

Ukrepi zunaj zavarovanih območij so sprejemljivi, kadar so potrebni za doseganje ciljnega načrta/strategije, vendar jih je treba ustrezno utemeljiti (npr. na podlagi ekoloških potreb ciljnih vrst, povezljivosti med zavarovanimi območji, selitvenih poti za vrste itd.). Da bi bili ukrepi in njihovi rezultati sprejemljivi za financiranje, je treba zagotoviti trajnost zunaj zavarovanih območij (npr. sporazumi z lastniki zemljišč ali lokalnimi organi), da se zagotovi, da se bodo ukrepi in koristi za habitate ali vrste ohranili tudi po koncu projekta.

VPRAŠANJE 8. V skladu s sedanjim razpisom LIFE STRAT je okvirno trajanje projekta SNAP med 60 in 120 meseci (10 let) z možnostjo podaljšanja. Vendar je v Izvedbenem sklepu Komisije o financiranju programa LIFE in sprejetju delovnega programa za obdobje 2025–2027 (C(2025) 955 final, Priloga 1) skupno trajanje 14 let. Hkrati je trajanje prijavnega obrazca na portalu EU za financiranje in javna naročila omejeno na 120 mesecev in ni možnosti za navedbo podaljšanj. Prosimo, pojasnite to neskladje.

V fazi prijave lahko predlogi projektov SNAP trajajo največ 10 let, kot je navedeno v razpisni dokumentaciji. Čas, naveden v Sklepu Komisije C(2025) 955 final (14 let), se nanaša na „najdaljše obdobje upravičenosti“ 14 let, ki zajema morebitna podaljšanja projekta, ki jih zahteva konzorcij za doseganje načrtovanih ciljev, ter postopke Agencije, povezane z oceno končnega poročila o projektu in plačilom razlike. Zato lahko projekt ob predložitvi predloga projekta traja največ 10 let.

Čezmejne dejavnosti

VPRAŠANJE 9. Če dejavnosti obnove rek vključujejo odstranitev jezov/mozov v naši državi, pa tudi v sosednji državi, ali bi bilo treba v konzorcij vključiti partnerja iz druge države?

Agencija CINEA ne more svetovati, kateri ukrepi bi lahko bili primernejši za posamezen primer. Vsak prosilec se sam odloči, kaj je potrebno, da se vam omogoči ustrezno izvajanje potrebnih ukrepov v vsaki zadevni državi, ne glede na to, ali gre za posebno pismo podpore pristojnega organa, da se v konzorcij vključi namenski partner, ali za druge ureditve, primerne za izvajanje ukrepov.

Finančne teme

VPRAŠANJE ŠT. 10: Ali se lahko proračun konzorcija ali posameznega partnerja v drugi fazi prijavnega postopka poveča ali zmanjša?

Za celoten proračun projekta glej vprašanje št. 19 v oddelku 3.1. Sprejemljive so lahko razumne in dobro utemeljene spremembe proračunov upravičencev.

VPRAŠANJE ŠT. 11: Kako bi bilo treba prenos dela prispevka LIFE z enega upravičenca na drugega vključiti v proračunsko razpredelnico?

Zasebni upravičenec X na primer izvaja dejavnosti za 100,000 EUR. Za to je potrebnih 60,000 EUR

prispevka ES in 10,000 EUR lastnega sofinanciranja. Usklajevalni upravičenec Y, javni organ, namerava prenesti 30,000 EUR svojega prispevka ES, do katerega je upravičen za izvajanje dejavnosti v njegovi pristojnosti, na upravičenca X za kritje stroškov ukrepov, ki jih je izvedel upravičenec X (100,000 EUR).

Razporeditev stroškov, finančnih prispevkov, lastnih sredstev itd. med upravičence je treba vnesti v obrazec za vlogo v oddelku 3 dela A upravnih obrazcev – proračun (ter v obvezno prilogo „podrobna preglednica proračuna“). Kako bodo slednji dodeljeni upravičencem, je odvisno od odločitve, ki jo sprejme partnerstvo samo, ob upoštevanju vrste nalog, za katere bo odgovoren vsak partner, njegove zmogljivosti (tehnične in finančne) itd. Kljub temu bo stopnja financiranja stroškov odstotek (največ 60 %) upravičenih stroškov ukrepa. Upoštevajte tudi, da je treba na zahtevo organa, ki dodeli sredstva, vse dogovore med partnerji določiti v pisni konzorcijski pogodbi med upravičenci (člen 7, vzorec sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, stran 32). Glej tudi „Oddelek 13 – Pomembno“ v razpisni dokumentaciji ter zlasti dela „Konzorcijski sporazum“ in „Uravnotežen proračun projekta“.

Dopolnilni ukrepi in teme financiranja

VPRAŠANJE ŠT. 12: Opredelitev „pridruženih partnerjev“ v razpisni dokumentaciji je „Prijavitelji lahko sodelujejo s pridruženimi partnerji (tj. partnerskimi organizacijami, ki sodelujejo v ukrepu, vendar nimajo pravice do denarja iz nepovratnih sredstev). Sodelujejo brez finančnih sredstev, zato jih ni treba potrditi.“ Ali so „pridruženi partnerji“ „mobilizirali“ dopolnilno financiranje, da bi dokazali „dopolnilno financiranje“ za SIP/SNaP?

Dopolnilno financiranje, ki ga mobilizirajo pridruženi partnerji, je upravičeno, da se dokaže mobilizacija dopolnilnega financiranja, če navedena sredstva niso dodeljena za kritje 40 % stroškov projekta, ki niso kriti z nepovratnimi sredstvi LIFE.

VPRAŠANJE ŠT. 13: Kateri je najzgodnejši sprejemljiv datum začetka dopolnilnega projekta?

Dopolnilni ukrepi so po definiciji zunaj vašega strateškega projekta, kar pomeni, da se ne financirajo iz proračuna projekta, čeprav prispevajo k izvajanju istega načrta/strategije, v katero je usmerjen strateški projekt.

Zanje ni določen prag „najzgodnejšega začetnega datuma“.

Vendar upoštevajte, da mora biti za zagotovitev upravičenosti vašega predloga, zlasti uporabe dopolnilnih sredstev, v fazi popolnega predloga izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

- skupaj s popolnim predlogom se predloži pismo o nameri (Priloga „Izjava o dopolnilnem financiranju“), ki jasno potrjuje razpoložljivost ali dejansko zavezanost dopolnilnega financiranja, ki ga je treba mobilizirati, in ga podpiše pristojni organ, ki predstavlja vir financiranja,
- dokazilo o dodelitvi dopolnilnih sredstev je predloženo po objavi prejšnjega razpisa (glej točen datum v razpisni dokumentaciji, poglavje 2, oddelek „Dodatni pogoji“, v delu, v katerem je omenjena mobilizacija/usklajevanje dopolnilnih sredstev).

VPRAŠANJE ŠT. 14: V naši državi pristojni organ za nekatere sklade, za katere se pričakuje, da bodo mobilizirani kot dopolnilni skladi (npr. EKSRP), še ni bil opredeljen. Kako lahko izpolnimo obrazec „Dopolnilna izjava o financiranju“? Komu lahko zaupamo izpolnjevanje in podpis obrazca?

Obstajajo posebni pogoji, da se dopolnilno financiranje šteje za mobilizirano, in posebni pogoji, povezani z dopolnilnim financiranjem, da je predlog upravičen (glej prejšnja vprašanja in oddelek 2 razpisnega dokumenta).

Upoštevajte, da morajo organi, ki so trenutno pristojni za ta sredstva, izpolniti in podpisati ustrezne obrazce, sicer teh sredstev ni mogoče šteti za uradno „mobilizirana“.

Upoštevajte tudi, da je treba v vsakem primeru spoštovati minimalne zahteve za upravičenost, določene v razpisni dokumentaciji (tj. opredeliti dopolnilni sklad z vzpostavljenim upravnim organom, ki lahko

podpiše dopolnilno izjavo o financiranju).

Izvajanje, spremljanje in kazalniki

VPRAŠANJE ŠT. 15. Ker se bo projekt izvajal v dveh fazah (faza 1, ki traja tri leta, in faza 2, ki traja štiri leta), kako natančno moramo načrtovati dejavnosti faze 2 v fazi prijave? Ali bo mogoče spremembo izvesti pozneje med izvajanjem projekta? Če ne, kako podroben naj bo načrt za fazo 2? Ali je mogoče rezultate in/ali mejnike določiti pozneje do konca faze 1?

Zaradi podaljšanega časovnega okvira in s tem povezane negotovosti pri načrtovanju nalog in rezultatov precej vnaprej so lahko podrobnosti za drugo fazo nižje (npr. okvirni načrt nalog in proračun). Vendar bi morala faza 2 na splošno zagotoviti dosledno sliko o tem, kaj, kako, kdaj in kdo naj bi to storil v zvezi s tem, vključno z rezultati, mejniki ter merljivimi rezultati in učinkom, kar bi omogočilo oceno kakovosti splošne strategije in zadevnih nalog.

Kot je navedeno v predlogi vloge, morate predložiti podrobne informacije za prvo fazo projekta, za naslednje faze pa je lahko raven podrobnosti nižja: *„Za prvo fazo projektnih nalog je treba podrobno opisati. Naloge v poznejših fazah projekta lahko vključujejo manj podrobnosti, vendar morate na splošno še vedno dokazati, kako bodo cilji delovnega programa doseženi z izvajanjem vseh faz*.“

Po koncu faze bo opravljena ocena delovnega načrta, da se ugotovi, ali je potrebna sprememba za zagotovitev podrobnejšega delovnega načrta za naslednje faze in/ali njegovo prilagoditev.

VPRAŠANJE ŠT. 16. V okviru vabila je naš dokument o konceptu SNaP prejel naslednje povratne informacije: „ni jasno, kako se bodo te [dejavnosti v projektu] pretvorile v konkretne ukrepe na terenu, ki bodo izboljšali vprašanja, povezana z okoljem“, „v predlogu niso podrobno opisani konkretni vplivi, povezani z ohranjanjem – namesto npr. upravljanja itd.“, pa tudi „ni jasno, ali bi projekt konkretno presegel razvoj metodologije, ozaveščanje in boljše razumevanje itd.“. Konzorcij je imel težave pri razlagi tega prispevka, saj se zdi, da se nanaša bolj na obseg projektov SAP kot na obseg projektov SNaP ter na izmenjavo rezultatov in učinkov. V okviru strateškega načrta za naravo je navedeno, da bi moral projekt podpirati izvajanje izbrane strategije, zlasti z:

- **razvoj, preskušanje, predstavitev in uporabo ustreznih metod in praks,**
- **razvoj dolgoročnih zmogljivostiza vrste spremljanje,**
- **izboljšanje baze znanja,**
- **ozaveščanje in**
- **izboljšanje upravne zmogljivosti upravičencev in organov upravljanja.**

Projekt zajema vse zgoraj navedeno. Čeprav je jasno, da bi moral vpliv projekta SNaP vključevati znatno zmanjšanje pritiskov in prispevanje k ugodnemu stanju vrst in habitatov, obseg kaže, da so ti vplivi v številnih primerih posredni, tj. predstavljajo vplive dejavnosti, ukrepov in rezultatov projekta na okolje in družbo, ne pa neposrednih rezultatov samega projekta.

Ali se mora projekt osredotočiti na konkretne ohranitvene ukrepe na terenu (kot je razvidno iz povratnih informacij) ali pa se lahko osredotoči na zagotavljanje predpogojev za učinkovite ohranitvene ukrepe?

Strateški akcijski načrt za naravo bi moral biti usmerjen **v celovito izvajanje ciljnega prednostnega okvira ukrepanja** in skupaj z dopolnilnimi ukrepi, potrebnimi za dosego popolnega izvajanja, odpraviti vse preostale upravne, finančne, strukturne in druge ovire za njegovo izvajanje. Poleg teh splošnih ciljev strateških načrtov za naravo bi morale biti v predlogu predstavljene informacije o:

- pričakovana raven izvajanja prednostnega okvira ukrepanja kot neposredna posledica ukrepov, predvidenih v strateškem akcijskem načrtu, ali prek dopolnilnih ukrepov, financiranih z drugimi sredstvi, mobiliziranimi vzporedno s strateškim akcijskim načrtom;

- območje, ki ga zajemajo ukrepi, število območij, pomen teh območij glede na vrste in habitatne tipe v njihovih biogeografskih regijah;
- pričakovano izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatov s posebnim poudarkom na habitatih in vrstah, ki se štejejo za prednostne, in/ali tistih, za katere je bilo sporočeno, da so v neugodnem stanju ohranjenosti; in
- pričakovano izboljšanje dolgoročne zmogljivosti za spremljanje in ocenjevanje stanja vrst in habitatov, pomembnih za EU (člena 11 in 17 direktive o habitatih).

V ta namen bi moral predlog zagotoviti, da se bodo med trajanjem projekta ali po njem vsi ukrepi, vključno z vsemi konkretnimi ukrepi, povezanimi z ohranjanjem, ki so navedeni v ciljnem prednostnem okviru ukrepanja, izvajali/financirali s samim projektom ali z dopolnilnimi ukrepi. Za tiste ukrepe, ki se bodo izvajali po projektu, bi moralo biti jasno, kako bodo doseženi (vzpostavljen bi moral biti mehanizem med trajanjem projekta ali zagotovljena bi morala biti prepričljiva in podrobna strategija).

Čeprav se večinoma nanaša na fazo dokumenta o konceptu, glej tudi vprašanje 15. v oddelku 3.1.

VPRAŠANJE ŠT. 17. Kako natančen bi moral biti ta delovni sklop v zvezi z obveznim delovnim sklopom za trajnostnost, ponavljanje in uporabo rezultatov projektov glede na to, da se bodo naloge izvajale 10 let ali več ter da bodo vsi stroški in uporabljena sredstva načrtovani z veliko negotovostjo?

Obseg vaše strategije za ohranjanje in izkoriščanje rezultatov projekta je obravnavan v oddelkih 2.2 „Trajnost in izkoriščanje rezultatov projekta“ in 2.3 „Katalitski potencial: Replikacija in nadgradnja“ prijavnega obrazca. V smernicah, navedenih v prijavnem obrazcu, so opisane zadeve, ki bi jih bilo treba upoštevati in obravnavati v strategiji.

Obvezni delovni sklop „Trajnost, ponavljanje in izkoriščanje rezultatov projekta“ v oddelku 3.2 „Delovni sklopi in dejavnosti“ odraža prenos strategije v konkretne ukrepe. Zaradi podaljšanega časovnega okvira in s tem povezane negotovosti je to lahko le okvirni načrt in proračun. Vendar bi morala zagotoviti dosledno sliko o tem, kaj, kako, kdaj in kdo naj bi to storil v zvezi s tem, vključno z jasnimi rezultati, mejniki ter merljivimi rezultati in učinkom, ki bi omogočili oceno kakovosti splošne strategije in zadevnih nalog.

Kot je navedeno v predlogi vloge, morate predložiti podrobne informacije za prvo fazo projekta, za naslednje faze pa je lahko raven podrobnosti nižja: „*Za prvo fazo projektnih nalog je treba podrobno opisati. Naloge v poznejših fazah projekta lahko vključujejo manj podrobnosti, vendar morate na splošno še vedno dokazati, kako bodo cilji delovnega programa doseženi z izvajanjem vseh faz*.“.

VPRAŠANJE ŠT. 18. Kakšne so zahteve za spremljanje med izvajanjem projekta? Ali se bodo izvajali letno?

Med celotnim trajanjem projekta bo opravljen en nadzorni obisk na fazo, razen v prvi fazi, v kateri bosta potekala dva nadzorna obiska, da se omogoči nemoten začetek. Nekateri obiski so lahko virtualni.

VPRAŠANJE ŠT. 19. Projekt SNaP, ki ga predlagamo, naj bi vplival na številne habitate in vrste v petih različnih regijah. Kako lahko izpolnimo del kazalnikov v zvezi z vplivi na biotsko raznovrstnost in habitate biotske raznovrstnosti?

Razume se, da podrobno poročanje o rezultatih in vplivih projekta za vse ciljne habitate in vrste ni izvedljiva možnost med pripravo predloga ter za namene vodenja in spremljanja projekta. Obstaja več sprejemljivih možnosti, npr. združevanje in predstavitev informacij po regijah, predstavitev povzetka vplivov po regijah itd. Medtem ko bi morale biti te možnosti sprejemljive, upoštevajte, da bi moralo biti v predlogu v vsakem primeru prikazano, kako in v kolikšni meri se bodo ciljno usmerjeni načrti izvajali (z uporabo količinsko opredeljenih pristopov (npr. za ciljne habitate in vrste, kadar je to mogoče in ustrezno), povezanih z ukrepi/cilji, ki so že opredeljeni v teh načrtih. Z drugimi besedami, vložniki bi morali zagotoviti, da bodo potrebni podatki, ki bi omogočili oceno njegovega učinka, na voljo/predloženi ob predložitvi predloga.

Priloge/priloge

VPRAŠANJE ŠT. 20. Ali obstaja predloga za pisma podpore?

Ne. Pisna podpora se lahko nanaša na kakršno koli zavezo ali podporo tretje osebe/deležnika in je lahko v kakršni koli obliki.

4. Projekti, ki obravnavajo ad hoc zakonodajne in politične prednostne naloge

VPRAŠANJE 1: Kakšna je razlika med projekti PLP in SAP?

Pri projektih PLP se uporablja pristop od zgoraj navzdol, pri čemer se upošteva njihov potencial za reševanje trenutnih izzivov politike v zakonodajnem okolju EU.

Opredelijo se vsako leto po posvetovanju z državami članicami in tretjimi državami, pridruženimi programu LIFE,

VPRAŠANJE 2: Zakaj za nekatere teme/posebne prednostne naloge veljajo zahteve konzorcija, za druge pa ne?

Zaradi posebne narave PLP so razpisi za PLP običajno bolj predpisujoči kot razpisi od spodaj navzgor (na primer za SAP), pri katerih je opredelitev potreb in možnih rešitev v pristojnosti prijaviteljev. To lahko zajema tudi vrsto in sestavo konzorcija. Če je taka zahteva določena v oddelku 2 razpisnega dokumenta, bo ocenjena v fazi upravičenosti.

5. Prehod na čisto energijo

Pogosta vprašanja v zvezi z razpisi programa LIFE 2026 so na voljo na:

LIFE – Podpora prosilcem – Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje